

Proizvodnja v avgustu

Dipl. oec. Jure Pejić

Zaskrbljeni smo zaradi ne-nehne tendence upadanja proizvodnje, ki se je začela v aprilu in se v avgustu še ni končala. Navadno je proizvodnja upadla le v juniju in juliju, v avgustu pa se je zopet popravila. Letos pa tega ni bilo. Avgustovska proizvodnja 934 ton je najslabša v zadnjih štirih letih.

Edino v TOZD sidrne verige je plan presežen in sicer za 4,3 %.

Vrednost proizvodnje je naslednja:

manj za 17,23 %, kot je bilo predvideno.

Pri tej analizi smo primerjali proizvodnjo samo z osnovnim planom in lahko bi bili zadovoljni. Medtem pa ne moremo pozabiti naloga, ki smo jih sprejeli v stabilizacijskem programu, kjer je predvideno, da bomo letos proizvedli 538.134 kg preko plana. Z rebalansom plana za drugo polletje (če bo takšen ostal do konca leta) smo zmanjšali plan proizvodnje za 511 ton in

TOZD	Dinarjev	% plana
vijakarna	7,820.944.00	93,4
verigarna	4,436.823.00	71,4
sid. verige	5,562.554.00	106,4
kovačnica	2,284.673.00	67,5
SKUPAJ OZD	20,104.994	86,7

Najboljši rezultati so v TOZD sidrne verige, kjer je presežen vrednostni plan proizvodnje za 6,4 %. Najslabša vrednostna proizvodnja je bila v kovačnici, samo 67,5 %. Razlike med količinskimi in vrednostnimi procenti izvršitve nam povedo o spremembi planiranega asortimana proizvodnje.

Kumulativno je doseganje plana proizvodnje v prvih osmih mesecih naslednje:

tako smo stabilizacijski program iz naslova povečanja proizvodnje skoraj anulirali. Iz tega izhaja vprašanje: kako se izvršujejo ostale naloge iz stabilizacijskega programa, ki so pogoj za povečanje proizvodnje?

Če primerjamo količinsko proizvodnjo s skupno predvideno v osnovnem planu in stabilizacijskem programu, so rezultati za prvih osem mesecev naslednji:

TOZD	Plan I-VIII	Proizvodnja I-VIII	Indeks
vijakarna	2,477.040 kg	2,626.952 kg	106,05
verigarna	2,554.000 kg	2,169.952 kg	84,96
sidrne verige	2,816.000 kg	3,442.160 kg	122,24
kovačnica	756.000 kg	625.745 kg	82,77
SKUPAJ OZD	8,603.040 kg	8,864.808 kg	103,04

Torej količinski plan proizvodnje je presežen za 3,04 %. Pri tem pa se moramo zavedati, da je za julij in avgust upoštevan plan iz prvega polletja v vseh TOZD, izjemoma v kovačnici. Najboljši uspeh je dosežen v TOZD sidrne verige, kjer je presežen plan za 22,24 %. Kovačnica je najslabša, ker je bilo proizvedeno

TOZD	Doseženo %
vijakarna	102,40
verigarna	83,40
sidrne verige	114,13
kovačnica	79,38
SKUPAJ	98,81

Skupna proizvodnja je bila

Na svečani seji DS 5. 9. 1975 je bil podpisan samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo in samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih TOZD in skupnih služb.

98,81 % od predvidene. Če želimo, ustvariti letošnjo količinsko predvideno proizvodnjo, mora biti poprečna proizvodnja v preostalih štirih mesecih za 3,3 % večja od poprečne proizvodnje v prvih osmih mesecih.

Vrednostna proizvodnja za prvih osem mesecev je naslednja:

Ce upoštevamo vrednost

TOZD	Plan I-VIII din	Proizvodnja I-VIII din	Indeks
vijakarna	66,978.856	64,539.135	96,36
verigarna	50,645.900	42,192.707	83,31
sidrne verige	41,813.600	50,508.781	120,80
kovačnica	26,571.700	21,672.512	81,56
SKUPAJ	186,009.856	178,913.135	96,18

predvidene povečane proizvodnje v stabilizacijskem programu, so rezultati skromnejši, in sicer:

TOZD	% doseganja
vijakarna	91,97
verigarna	79,92
sidrne verige	112,81
kovačnica	78,38
SKUPAJ	91,49

Vidimo, da za predvideno vrednostno proizvodnjo zao- stajamo za 8,51 % in najbrž do konca tega leta ne bomo nadoknadili. Poprečno mesečna vrednost proizvodnje v preostalih štirih mesecih bi morala biti za 28 % večja od povprečne mesečne vrednosti v prvih osmih mesecih.

Produktivnost, merjena v kg na zaposlenega, je močno upadla, kar je popolnoma razumljivo, če je proizvodnja v upadanju, število zaposlenih pa v porastu.

Produktivnost v avgustu v primerjavi z avgustom leta 1974, je naslednja:

TOZD

(Nadaljevanje na 2. strani)

Veseli smo uspehov, pričakujemo pa še več

o našem delu od slavlja dalje.

Proizvodnja bo v letošnjem letu za 1500 ton gotovih izdelkov večja kot leta 1972, pri praktično istem številu zaposlenih, kar nam daje okoli 5% rast produktivnosti letno. Vrednost izdelkov je narasla od 13,3 milijard (starih) leta 1972 na 30 starih milijard, ki jih bomo po predvidevanjih dosegli v letošnjem letu. Letos bomo proizvedli na enega zaposlenega za 27 milijonov starih dinarjev izdelkov, nampram 13 milijonov v letu 1972.

To pomeni več kot 100% povečanje. Res je v tej številki zajeta inflacija, ki smo ji tudi mi v Verigi sledili, saj smo v tem obdobju povišali cene za 41,2% pri vijakih in 63% pri verigah. To je bilo nujno, če smo hoteli obdržati podjetje na finančni pozitivni. Ti podatki nam povedo, da se struktura naših izdelkov iz dneva v dan kvalitetno spreminja, da postaja delo v tovarni vse bolj umsko zahtevno, obenem pa fizično mnogo lažje. Ogromna lastna sredstva ter sredstva

domačih in tujih bank, ki smo jih vlagali v tovarno, so plod takega napredka v vrednosti proizvodnje na zaposlenega.

Tega smo lahko veseli, pričakujemo pa še večje uspehe ko bodo pričela obratovati nova moderna kovačnica in nov obrat za pripravo materiala ali takozvani žicovlek, ki bo opremljen z najmodernejšimi čistilnimi napravami brez uporabe kislin in prepotrebniimi kvalitetnimi pečmi za žarjenje v vakuumu.

Letos so dobili nove prostore vzdrževalci. V njih bo delo pri popravilu naših strojev in naprav učinkovitejše in kvalitetnejše. V verigarni je stekla polavtomatska linija za montažo verig, kjer se sodelavke in sodelavci v lepih prostorih počutijo mnogo bolje kot prej. Tudi ostali obrati so v teh letih dobili mnogo novih strojev in naprav, ki jim olajšujejo delo. Z novimi stroji za proizvodnjo rudarskih verig, ki so pred kratkim prispeli, bomo v celoti krili potrebe za naše rudnike, državi pa prihranili lepe milijone deviznih sredstev.

Tudi na področju izdelave orodja, ki smo ga v preteklosti veliko uvažali in drago plačali s konvertibilnimi sredstvi, smo napravili velik korak dalje. Dobilimo nove sodobne stroje in naprave, vendar še vedno uvažamo za 300 milijonov starih dinarjev orodja letno. Ta uvoz bomo v bodoče skušali zmanjšati za minimum.

Nadalje imamo namen v naslednjih letih zgraditi nov obrat za površinsko zaščito izdelkov, ki bo avtomatiziran in bomo tako naše sodelavce v obstoječi galvaniki rešili izredno težkih delovnih pogojev in opustili zastarelo proizvodnjo in tehnologijo. S takim razvojem smo si uspeli priboriti vidno mesto med evropskimi proizvajalci verig in vijakov.

Letos bomo povečali izvoz na 4,8 milijonov dolarjev, kar je 2,4 krat več kot v letu 1972. Tako smo se bližali vodilnemu izvozniku v občini. Izvažamo na vse kontinente sveta. Lani smo izvažali v 32 držav, letos pa bo ta številka še večja. Ladje, opremljene s sidrnimi verigami, izdelanimi v Lescah, plovejo po vseh oceanih zemeljske oble, in lahko se pohvalimo, da v sedmih letih razen ene male reklamacije na Švedskem, nismo na kvaliteto naših verig imeli prigovorov.

Veriga je na podlagi množične odločitve delavcev v letu 1973 pristopila s 1. 1. 1974 v veliko družino slovenskih železarjev skupno s podjetji »Plamen« Kropa, »Tovil« Ljubljana in »Žična« Celje. S tem se je začela nova pot razvoja v okviru velikega podjetja Slovenske železarne, kjer nas je zaposlenih 16.388 in ustvarjamo letno 728 milijard starih dinarjev realizacije. Samoupravni sporazum o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne ima postavko o neomejeni subsi-

diarni odgovornosti med združenimi podjetji. S takim sporazumom se lahko ponašajo le redke SOZD v Sloveniji, saj članom te velike družine daje veliko socialno varnost, kar je posebej pomembno. Naše podjetje si je s to združitvijo zagotovilo boljše oskrbo z jeklom, ki ga v Jugoslaviji zelo primanjkuje in se v bližnji bodočnosti stanje še ne bo popravilo. Tudi pogoji prodaje naših izdelkov v tujini so boljši. Razvoj pa je načrtovan in usklajen v okviru republike. Mnogi so bili v začetku črnogledi in so z bojaznijo gledali tako integracijo. Besede našega glavnega direktorja Gregorja Klančnika, ko je dejal »za višje cilje je treba žrtvovati tudi nekaj osebne svobode«, smo v Verigi vzeli resno in rezultati niso izostali. Nedavno posvetovanje Komunistov SZ na Jesenicah je dalo nov elan delovnim ciljem, ki smo si jih v okviru SZ zastavili. Besede, izrečene na tem posvetovanju, da je treba razvijati samoupravne odnose tako, da bo delavec v Verigi z zanimanjem spremljal rezultate dela jeseniških železarjev in obratno, so padle na plodna tla.

Da je odločitev takega povezovanja pravilna, je v svojem govoru potrdil tudi tovariš Franc Popit, predsednik CK ZKS, ki ga je imel ob priliki proslave treh jubilejev na Jesenicah.

Korak dalje smo na področju izvajanja ustavnih pravic, ki pripadajo delavcem v združenem delu, napravili v Verigi nedavno, ko so predstavniki šestih TOZD podpisali samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo SZ — Veriga Lesce z neomejeno solidarnostno odgovornostjo in samoupravnim spora-

zum o medsebojnih delovnih razmerjih skupnih služb in združenih temeljnih organizacij.

V času, ko se v naši družbi bje bitka za realizacijo pravic delovnemu človeku, ki mu jih daje ustava, pa se posamezniki v državi še vedno obnašajo po starem. Tako nam prihajajo vesti, da nekateri želijo graditi tovarne za proizvodnjo verig takih kapacitet kot je naša, čeprav že mi zadovoljujemo celotni jugoslovanski trg in še okoli 40% verig izvažamo. Prav tisti so pred leti z lažnimi članki v vidnih publikacijah prevarali javnost o potrebi graditve tovarne za proizvodnjo verig. Kljub našim opozorjenjem so zadevo realizirali in družbo oškodovali za več milijonov deviznih sredstev. Na tem mestu je treba poudariti, da je dolžnost nas vseh, predvsem pa vodstva SZ, da takemu nadaljnjemu ustvarjanju družbene škode brezkompromisno stopimo na prste. Ljudi, ki se še vedno obnašajo skrajno tuje našemu samoupravnemu dogovarjanju, je treba javno ožigosati.

Na koncu se v imenu vseh aktivnih članov v podjetju zahvaljujem vsem upokojenecem za njihov trud in nesebični prispevek pri njihovem dolgoletnem delu v naši tovarni, katerega sadove sedaj uživamo mi, ki še delamo in obljubljam, da bomo s takim in boljšim delom nadaljevali ter tako ustvarili naši mladini boljše pogoje za delo in življenje.

Vsem zbranim želim prijeten dan in veselo počutje z željo, da se drugo leto zberemo v še večjem številu.

Vinko Golc, dipl. ing.

Na letošnjem tovariškem srečanju delavcev VERIGE v Krpinu je govoril glavni direktor dipl. ing. Golc Vinko. Zaradi aktualnosti objavljamo govor v celoti.

Ko se po uspeli proslavi 50-letnice obstoja »Verige« (leta 1922) danes drugič srečujemo v tako prijetnem okolju, mi je dolžnost povedati nekaj

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proizvodnja v avgustu

	Indeks 75/74
vijakarna	80,38
verigarna	67,88
sidrne verige	73,06
kovačnica	84,63
SKUPAJ OZD	76,56

Za celo OZD je padla produktivnost za 23,44%, ker je bila leta 1974 v avgustu izredno velika.

Kumulativno za obdobje I-VIII 75 je v primerjavi z istim obdobjem 1974 rezultat ugodnejši in sicer: TOZD

	Indeks 75/74
vijakarna	94,43
verigarna	92,65
sidrne verige	118,94
kovačnica	95,74
SKUPAJ OZD	101,67

Produktivnost je porasla samo za 1,67% in sicer zaradi močnega porasta v TOZD sidrne verige. V vseh ostalih TOZD je produktivnost upadla in zaradi tega ne moremo biti zadovoljni.

Prodaja je bila v avgustu za 7,1% manjša od planirane vrednosti in za 5,2% manjša od planirane količine. Za prvih osem mesecev je bila vrednost prodaje za 5,10% večja od vrednosti proizvodnje, 8,66% manjša od proizvedene količine.

Na osnovi že zaključenih izvoznih poslov letos pričakujemo od izvoza zelo dobre rezultate. Plan izvoza bo presežen kljub temu, da je za osem mesecev izvršen za 87%. Vrednost izvoza je bila za obdobje I—VIII 75 za 62% večja v primerjavi z istim obdobjem leta 1974, količina pa za 14%.

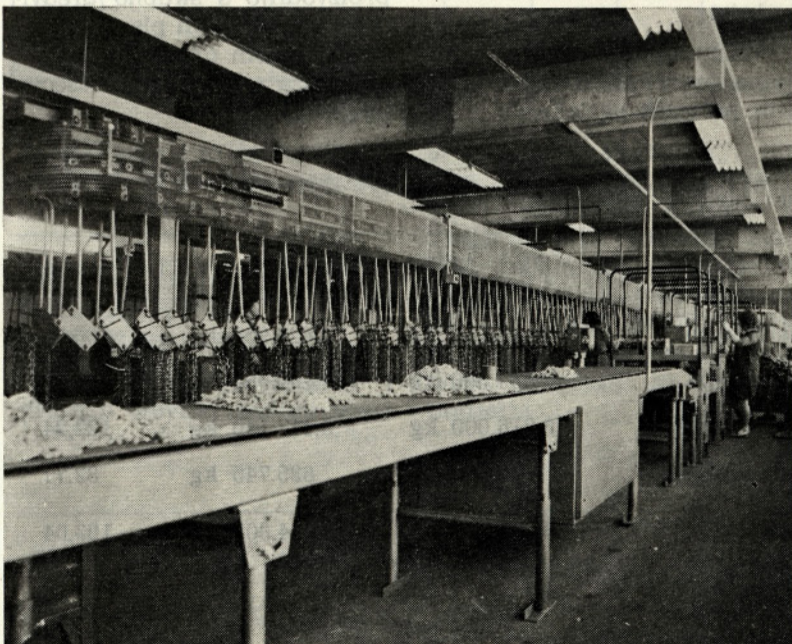
Povprečni neto osebni dohodek za avgust je bil 3.653,57 din na 1 zaposlenega. Povprečje neto osebnih dohodkov za osem mesecev je 3.558,33 din na zaposlenega, kar je za 32,9% več, kot v istem obdobju prejšnjega leta.

V primerjavi s Slovenskimi železarnami smo na četrtem mestu. Za nami so Plamen, Tovil in Žična. Interesantno je opomniti, da so se zmanjšale razlike glede osebnih dohodkov med nami in vodilnimi delovnimi organizacijami. Letos je neto osebni dohodek vodilne DO (Ravne) za osem mesecev za 4,74% večji, v istem obdobju preteklega leta pa je bila ta razlika 9,48%.

Dejanski osebni dohodki so bili za osem mesecev 96,90% planiranih.

Tik pred zaključkom redakcije časopisa smo sprejeli nekoliko podatkov za september. Plan količinske proizvodnje je dosežen 96,3%. Najboljši uspeh je v TOZD vijakarna, ki je edina preseгла plan in sicer z 11%. Plan vrednostne proizvodnje v septembru je dosežen 98,4%. V vijakarni je ta plan dosežen 104,8%. Vsi ostali TOZD so pod planom. Izvršitev količinskega plana proizvodnje se je kumulativno poslabšala. Prav tako se je poslabšala produktivnost dela izražena v kg na zaposlenega.

Rezultati izvoza so v septembru zelo dobri. Količinski plan je presežen za 84%, vrednostni pa za 97%. To je rekordni mesečni izvoz Verige. Dosežen izvoz za devet mesecev letošnjega leta je večji od skupnega izvoza v letu 1974.

PRISPEVKE ZA NASLEDNJO ŠTEVILKO SPREJEMAMO DO 6. DECEMBRA 1975

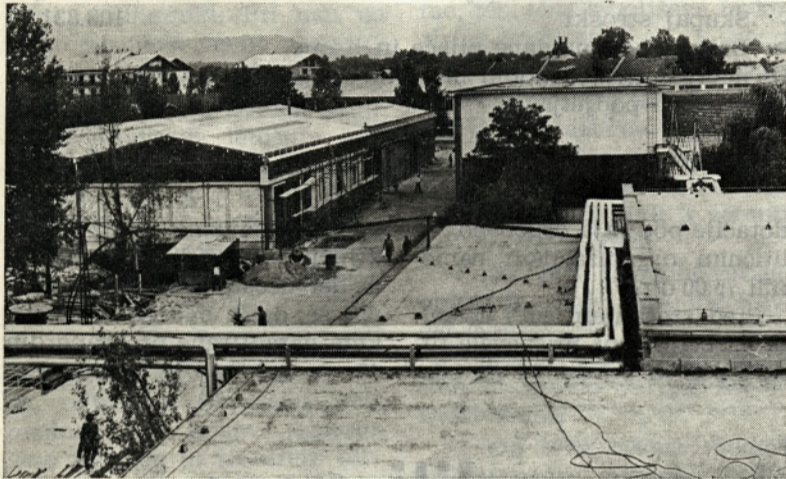
Kaj kažejo rezultati analize izkoriščenosti časa

Dipl. psih. Franc Čop

Po sklepu Upravnega odbora je bila v juliju in avgustu narejena analiza izkoriščenosti delovnega časa po metodi trenutnih opažanj (MTO). Bistvo te metode je v tem, da snemalec zabeleži ob vsakokratnem obhodu situacijo, ki je na delovnem mestu. Treba je opraviti toliko obhodov, da je zanesljivost rezultatov vsaj 90%. Pri naši analizi smo dosegli 94% zanesljivosti, kar pomeni, da je možna maksimalna napaka 6%.

sa, v orodjarni pa je bila analiza opravljena že lani in so rezultati znani.

Če primerjamo rezultate po obratih, vidimo, da stroji največ obratujejo v vijakarni (povprečno 75,26%). To kaže, da je v tem obratu organizacija dela najboljše, zmogljivosti strojev so usklajene, tako da je proizvodnja zelo malo motena. Treba je omeniti tudi skupino valjčnih avtomatov, ki obratujejo 92,4% časa v prvi izmeni, kar je največ v

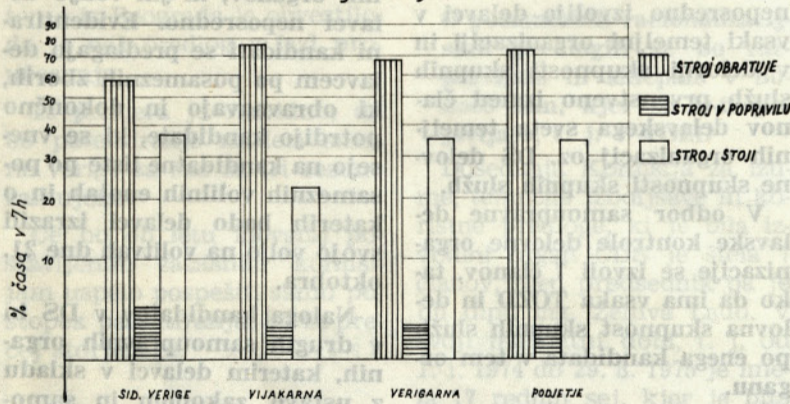

Z omenjeno analizo je bilo ugotovljeno, da v prvi izmeni stroji obratujejo 301 minuto, 107 minut pa stojijo, torej obratujejo 71,8% in stojijo 25,7% v 7 urah (snemanje je potekalo od 6.00 do 13.30). V omenjenih 7 urah delavci ne delajo 10,7%, kontrolirajo izdelke in nadzorujejo stroje 15,0% delovnega časa, z delovnega mesta so odsotni 12,2% delovnega časa, učinkovito pa delajo 62,10% delovnega časa. Pri tem so zajeti vsi 4 proizvodni TOZD, medtem ko v vzdrževanju s to metodo ni mogoče zasledovati porabe časa,

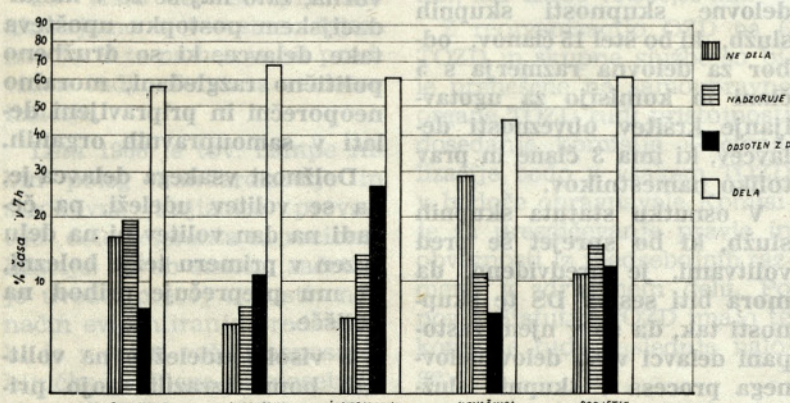
vsem podjetju. Prav tako je treba omeniti tudi skupino delavk vijakarne na »ročnem podajanju«, ki učinkovito delajo 90% časa v dopoldanski izmeni, kar je glede na naravo in način dela dosežek izreden. Podrobnejše rezultate TOZD, na osnovi katerih lahko vsak sam naredi primerjavo, kaže ta spodnja histograma:

Obratovanje strojev ni bilo analizirano v kovačnici, kjer je spričo dokaj pestrega in maloserijskega načina dela praktično zelo težko zasledovati obratovanje strojev.

Obratovanje strojev

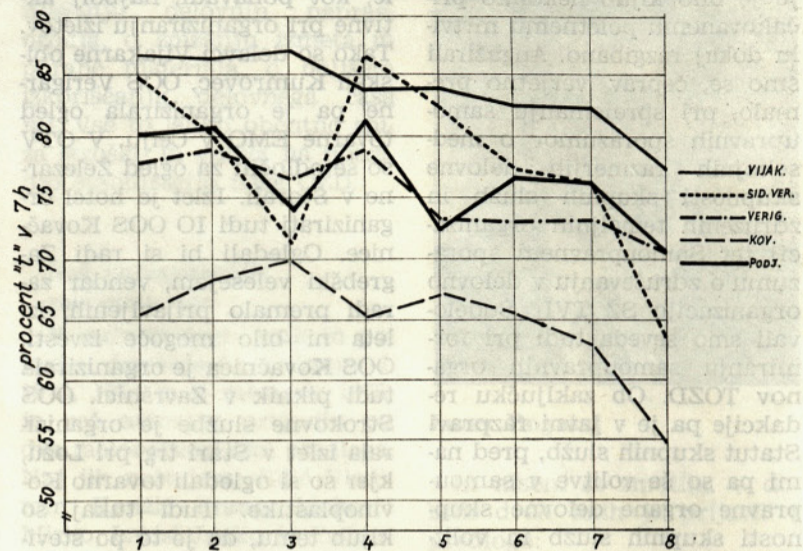
Aktivnost delavcev od 6^h do 13³⁰h

Zanimiva je tudi sprememba aktivnosti delavcev v vsej dnini. V poprečju se namreč učinkovito delo giblje od 81,7% v 4. uri do 70% v 8. uri dela. V posameznih TOZD so variacije še večje: v kovačnici se giblje učinkovita izraba delovnega časa od 70% v 3. uri dela do 53,6% v 8. uri dela. Najmanj nihanj v učinkoviti porabi delovnega časa je v vijakarni.

Učinkovito porabo delovnega časa v 8 urah po TOZD kaže diagram:

Kaj lahko rečemo o dobljenih rezultatih? Na vsak način niso slabi, saj podrobnejša analiza po skupinah kaže izredne dosežke posameznih skupin. Zopet pa niso tako idealni, da jih ne bi bilo mogoče izboljšati. Vedeti moramo, da bi bili rezultati zanesljivo nižji, če bi snemali tudi v 2. in 3. izmeni. Obenem pa moramo tudi ugotoviti, da je

prav v učinkoviti porabi delovnega časa še veliko notranjih rezerv, ki bi jih kazalo izkoristiti, saj je v tem bistvo akcije za stabilizacijo.

Naslednje leto planiramo podobno analizo v vzdrževanju in novi kovačnici, potreb-

no pa bo analizirati porabo časa tudi v skupnih službah.

Če bodo tudi v teh enotah rezultati približno enaki, smo lahko zadovoljni, vendar ne tako, da bi nas to uspavalo in ne bi težili k še racionalnejši izrabi delovnega časa.

Mladina na vseh področjih družbenega življenja

Franc Hanžič

V primerjavi s predvojnimi in vojnimi generacijami raste in dozoreva sedanji rod mladine v popolnoma drugačnih družbenih razmerah, ki tudi drugače oblikujejo njegove nazore in stremeljenja. Te generacije se na vseh področjih življenja vzgajajo pod vsakodnevno močnim vplivom revolucionarnih sprememb, ki zagotavljajo mladini vedno širše možnosti za delo, za sistematično izobraževanje, za svobodno izbiro življenjskega poklica, za vsestransko afirmacijo na vseh področjih družbenih aktivnosti. Za mladi rod so današnji družbeni in materialni pogoji izhodišče nadaljnega progresivnega gibanja. Življenjsko je zainteresiran pri nenehni in čim uspešnejšem razvoju socializma, ki mu zagotavlja popolnejšo izpolnitev življenjskih interesov in teženj. Zato ima mladina pomembno vlogo kot progresivna sila v boju za nadaljnjo socialistično preobrazbo naše družbe.

Današnje mlade generacije živijo v okolju, ki še ni homogeno socialistično, v času, ki so zanj značilna protislovja prehodnega obdobja in ki se v njem vztrajno držijo razni izvori nesocialističnih idejnih in vzgojnih vplivov. Zaradi tega moramo zavračati zmotna mnenja, češ da postane mladina avtomatično socialistična že samo zato, ker živi v socialistični deželi in da jo po-

temtakem lahko prepustimo spontanemu vzgojnemu procesu. Dolžnost komunistov in vseh socialističnih družbenih faktorjev je, da delujejo premišljeno in organizirano tako, da se bo tudi mladi rod vzgajal socialistično.

Osnova družbene vzgoje mladine je delo in mobilizacija mladine za cilje in naloge socialistične izgradnje, kakor tudi to, če mladi ljudje že v svojih najzgodnejših letih sodelujejo in prevzemajo odgovornost v družbenih organizacijah in organih družbenega upravljanja, to se pravi, če se mladina neposredno povezuje s problemi družbe in opravlja konkretno delo, ki izhaja iz praktičnih družbenih pogojev, v katerih danes živimo. Abstraktno dociranje, ki ni povezano z življenjem, ne more vplivati na oblikovanje zavesti mladine.

Vzgoja, ki je odprta na odgovorno delo v družbi bo usposabljala mladino za to delo in hkrati oblikovala njeno zavest. Ker vzgajajo mladino predvsem odnosi v družbi, moramo opreti vzgojne metode prav na te odnose in na položaj mladine v njih.

Zveza komunistov Jugoslavije se zavzema za takšne oblike vzgojnega dela, ki ustrezajo življenjskim interesom in željam mladine same, prav tako pa tudi smotrom socialističnega razvoja. V nadaljnjem razvoju moramo izpopol-

njevati že ustvarjene pogoje, v katerih bo mladina sodelovala in se borila za krepitev socialističnih družbenih odnosov kot eden izmed pomembnih faktorjev socialističnega razvoja.

Ljudska mladina Jugoslavije, ki nadaljuje revolucionarne tradicije Zveze komunistične mladine Jugoslavije, ima kot enotno politično in vzgojno mladinsko organizacijo pomembno vlogo pri socialistični vzgoji in pripravljanju mladine za najširše sodelovanje v družbenopolitičnem življenju dežele.

Ljudska mladina Jugoslavije mora razvijati ustvarjalni aktivizem, družbeno odgovornost in delovno disciplino mladih državljanov, ki se v tej svoji organizaciji tudi sami zavzemajo za to, da bi se politično in ideološko izgrajevali ter se tako usposabljali za upravljanje družbenih zadev.

Ljudska mladina Jugoslavije se mora zavzemati tudi za splošno kulturno izobrazbo in za kulturno razvedrilo mladine, seznanjati mora mladino s pridobitvami znanosti in civilizacije in jo vsestransko pripravljati za sodelovanje v proizvodnji in javnem življenju.

DOPISUJTE V SVOJE GLASILO

Delo sindikata

Delo sindikalne organizacije je bilo kljub nekoliko pričakovane poletnemu mrtvili dokaj razgibano. Angažirali smo se, čeprav verjetno premalo, pri sprejemanju samoupravnih sporazumov o medsebojnih razmerjih delovne skupnosti skupnih služb in združenih temeljnih organizacij ter Samoupravnem sporazumu o združevanju v delovno organizacijo SŽ TVL. Sodelovali smo seveda tudi pri formiranju samoupravnih organov TOZD. Ob zaključku redakcije pa je v javni razpravi Statut skupnih služb, pred nami pa so še volitve v samoupravne organe delovne skupnosti skupnih služb in volitve v delavski svet OZD. Seveda pa bomo morali sodelovati tudi pri sprejemanju statuta TOZD in OZD. Takoj ob zaključku postopka formiranja TOZD pa bomo pričeli z organizacijo sindikalnih obč-

Osnovalne organizacije so bile, kot ponavadi, najbolj aktivne pri organiziranju izletov. Tako so delavci Vijakarne obiskali Kumrovec, OOS Verigarne pa je organizirala ogled tovarne EMO v Celju. V OTV so se odločili za ogled Železarne v Štorah. Izlet je hotel organizirati tudi IO OOS Kovačnice. Ogledali bi si radi Zagrebški velesejem, vendar zaradi premalo prijavljenih, izleta ni bilo mogoče izvesti. OOS Kovačnica je organizirala tudi piknik v Završnici. OOS Stokovne službe je organizirala izlet v Stari trg pri Ložu, kjer so si ogledali tovarno Kovinoplastike. Tudi tukaj so kljub temu, da je to po številu najmočnejša OOS, komaj zbrali zadosti prijav. Več izletov je bilo tudi v OOS Tehnični sektor. Tako so bili delavci Vzdrževanja dvakrat v Čatežkih toplicah (2 skupini); orodjarji pa so bili med prvimi go-

plačevanja malice. Po tem predlogu naj bi vsak sodelavec dobil ob izplačilu OD tudi posebne bone v vrednosti mesečnega regresiranja toplega obroka. S temi boni in nekaj gotovine, bi lahko nabavili blok za topli obrok, ki bi mu morali seveda postaviti ekonomsko ceno, ali pa bi za bone v našem bifeju kupili hladno malico. Za tak predlog niso bile vse OOS, zato smo od predloga odstopili in ga nismo posredovali samoupravnim organom.

Omenim naj še delo pri organiziranju tovariškega srečanja v Krpinu pri Begunjah. Mislim, da je tudi letošnje srečanje uspelo in da je bila večina udeležencev srečanja zadovoljna. Tudi letos je pri organiziranju sodelovalo precej sodelavcev, ki so dobro opravili in zaslužijo vso pohvalo, posebno tisti, ki za delo niso bili plačani. Pa poglejmo, kako je srečanje uspelo s finančne plati. Za samo srečanje smo že ob začetku leta iz

Din

— Stroški najemnine prireditvenega prostora, plesnega ansambla, storitve pri izdaji hrane in pijače in razni drobni izdatki, torej stroški tehnične izvedbe	14.553,85
— Stroški za hrano in pijačo	89.277,85
Skupaj stroški	103.831,70
— Dohodki od prodane pijače in hrane, nepredvideni dohodki blagajne ter dotacije podjetja	110.950,15
— Izdatki	103.831,70
Ostanek dohodka	7.118,45

dotacije podjetja družbeno političnim organizacijam namenili 75.00 din.

Pred srečanjem smo sklenili, da bodo zanj prispevale tudi vse OOS po din 10 na ose-

bo. Ker pa smo srečanje zaključili s pozitivnim saldrom, ta denar ostane OOS. Omenim naj še, da je bila vrednost paketa garantirane prehrane din 48. VF

nih zborov v vseh OOS, kjer bomo po delegatskem sistemu izvolili nove izvršne odbore in prilagodili pravila OOS sklopom 8. kongresa ZSS.

sti v našem počitniškem domu v Crikvenici.

Že pomladi je sekretariat konference dal predlog Izvršnim odborom o novem načinu

21. oktobra bomo volili nove samoupravne organe

Jože Ješe

S sklenitvijo samoupravnega sporazuma o združevanju v delovno organizacijo, ki je bil podpisan 5. septembra 1975, je podana tudi podlaga za izvolitev novega delavskega sveta delovne organizacije in drugih samoupravnih neposredno voljenih organov, predvidenih v tem sporazumu.

Na tej osnovi je delavski svet delovne organizacije na isti seji sprejel sklep, da se razpišejo volitve v:

— DS delovne organizacije in

— odbor samoupravne delavske kontrole ter imenoval organe za izvedbo volitev:

— volilno komisijo in

— komisijo za pripravo volilnih imenikov.

Po določbi 48. člena Samoupravnega sporazuma sestavljajo delavski svet delovne organizacije delegacije temeljnih organizacij in delegacija skupnih služb. Vsaka delegacija šteje 5 članov, ki jih neposredno izvolijo delavci v vsaki temeljni organizaciji in v delovni skupnosti skupnih služb prvenstveno izmed članov delavskega sveta temeljnih organizacij oz. DS delovne skupnosti skupnih služb.

V odboru samoupravne delavske kontrole delovne organizacije se izvoli 7 članov, tako da ima vsaka TOZD in delovna skupnost skupnih služb po enega kandidata v tem organu.

Istočasno z izvolitvijo delegacij v DS delovne organizacije bomo volili prvič tudi DS delovne skupnosti skupnih služb, ki bo štel 15 članov, odbor za delovna razmerja s 5 člani in komisijo za ugotavljanje kršitev obveznosti delavcev, ki ima 3 člane in prav toliko namestnikov.

V osnutku statuta skupnih služb, ki bo sprejet še pred volitvami, je predvideno, da mora biti sestav DS te skupnosti tak, da so v njem zastopani delavci vseh delov delovnega procesa v skupnih službah, da njegova sestava ustreza sestavi delovne skupnosti

skupnih služb in da se v delu DS zagotovijo delegatska razmerja. Zato bo od skupno 15 delovnih skupin, vsaka skupina izvolila po enega člana v DS, ki bo tako štel 15 članov.

Da se evidentiranje, predlaganje in potrditev kandidatov izvede v duhu ustave in drugih predpisov za oblikovanje delegacij, je naloga vseh družbenopolitičnih organizacij, da evidentira potrebno število delegatov za DS delovne organizacije in DS skupnih služb in članov drugih samoupravnih organov, ki jih volijo delavci neposredno. Evidentirani kandidati se predlagajo delavcem po posameznih zboreh, ki obravnavajo in dokončno potrdijo kandidate, ki se vnešajo na kandidatne liste po posameznih volilnih enotah in o katerih bodo delavci izrazili svojo voljo na volitvah dne 21. oktobra.

Naloga kandidatov v DS in v drugih samoupravnih organih, katerim delavci v skladu z ustavo, zakonom in samoupravnim sporazumom poverjajo določene naloge, je odgovorna, zato naj se že v kandidacijskem postopku upošteva take delavce, ki so družbeno politično razgledani, moralno neoporečni in pripravljeni delati v samoupravnih organih.

Dolžnost vsakega delavca je, da se volitev udeleži, pa četudi na dan volitev ni na delu razen v primeru težje bolezni, ki mu preprečuje prihod na volišče.

Z visoko udeležbo na volitvah bomo izrazili svojo pripadnost delavskemu razredu in naši socialistični ureditvi.

Letna konferenca OOK Veriga

Vladimir Silič

V četrtek, dne 2. oktobra 1975, je bila v dvorani podjetja letna konferenca OOK Veriga. S tem je bila izvršena tudi reorganizacija same Osnovne organizacije ZK. Tako imamo sedaj v naši delovni organizaciji šest Osnovnih organizacij ZK, ki delujejo v posameznih TOZD in skupnih službah. Na nivoju delovne organizacije pa usklajuje njihovo delo Svet OOK.

S to reorganizacijo so dane možnosti za uspešnejše delo celotne organizacije ZK, kar je še zlasti pomembno za obdobje, ki je pred nami in v katerem smo dolžni čimveč prispevati k uresničevanju ustavnih določil, stabilizacije

gospodarstva in reševanju drugih perečih problemov v sami delovni organizaciji.

Na konferenci je bilo podano izčrpno poročilo sekretarja in organizacijskega sekretarja Organizacije ZK o delu, uspehih in tudi slabostih pri delu organizacije. Iz obeh poročil je razvidno, da so bili kljub težavam doseženi pomembni uspehi, kakor tudi rast in vpliv same Osnovne organizacije. Organizacija ZK se je s svojim delom v preteklem obdobju anagažirala predvsem na področju stabilizacijske politike, uresničevanju ustavnih določil, kadrovske politiki, na področju socialnega razlikovanja, izobraževanja in usposabljanja ko-

munistov ter enotnosti in učinkovitosti same organizacije.

Na omenjeni poročili se je

razvila kritična in konstruktivna razprava, ki je z vseh zornih kotov osvetlila delovanje organizacije, njene uspehe, neuspehe, obnašanje članov ZK in tako dala obilo napotkov za nadaljnje še uspešnejše delovanje. V razpravi je bilo poleg notranjih problemov in nalog nakazanih tudi precej problemov, ki vplivajo na naše delovanje od zunaj. Iz razprave je izvenela tudi misel, da naj bo delo organizacije ZK čim bolj javno, zato bo podrobnejše seznanjanje s sklepi konference objavljeno v prihodnji številki našega glasila.

Uspelo predavanje

Dipl. ing. Vinko Rozman

Na naše vabilo, ki so se mu predstavniki firme WAFIOS hvaležno odzvali, je bilo v dneh 26. in 27. septembra 1975 v dvorani podjetja predavanje s filmi in diapozitivi o strojih za proizvodnjo verig, kakršne izdeluje firma Wafios.

V naši delovni organizaciji imamo namreč 32 strojev firme WAFIOS za izdelavo verig. Zato smo smatrali, posebno še v zvezi z zadnjo dobavo strojev, ki so konstruirani po vsem novih merilih, da bi bilo takšno predavanje umestno.

Uvodoma sta tehnični direktor dipl. ing. g. Lange in glavni konstruktor ing. Meier podala nekaj osnovnih zahtev in misli za uspešno varjenje verig na strojih KEH izvedbe. Kaj sta nam povedala? Na kratko tole:

Varjenje verižnega člana predstavlja približno enak problem kot varjenje dveh palic s popolnoma ravnima, vzporednima stičnima ploskvama. Pri varilnem času nekaj period sicer kaže, da sta palici zavarjeni, vendar ju brez težav z roko prelomimo na zvarnem mestu. To je posledica tega, ker je tok tekel samo po površini, jedro preseka pa je ostalo mrzlo. Kasnejši razvoj t. i. toplega varjenja verig je slonel na klasičnem upogibanju verižnih členov. Členi so bili upogibani tako, da je bila med krakoma zračna rega, ki

se je pod določenim kotom širila navzgor. Varjenje se je pričelo na spodnji strani verižnega kraka, to je tam, kjer sta se konca člana skoraj stikala in se širila navzgor. S stalnim dovajanjem toplotne energije je obstojala nevarnost, da se material člana na mestu, kjer je bil pričetek varilnega procesa, stali in celo steče v obliki kapljice, »zgornji« del člana pa še ni dokončno, ali pa le nepopolno zavarjen.

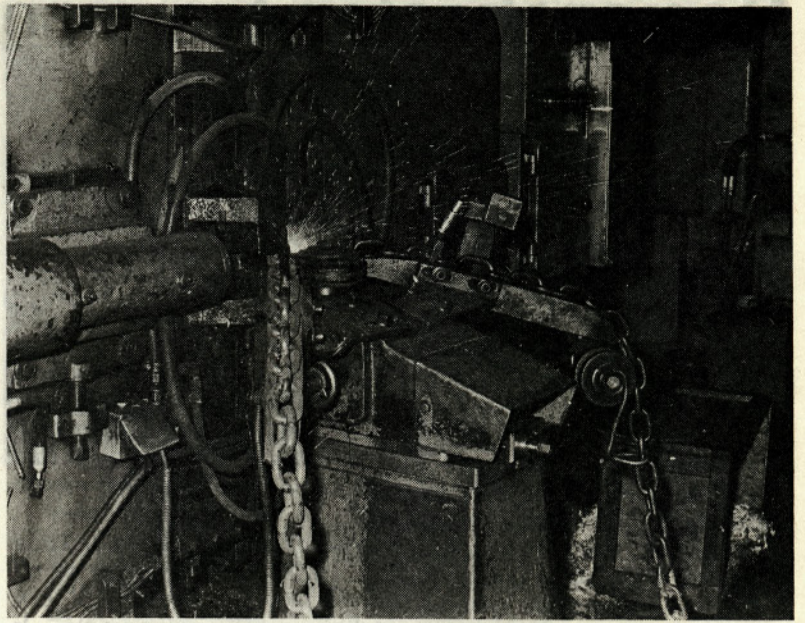
Na osnovi tega so pri firmi Wafios prišli do spoznanja, da je eksaktno varjenje dosegljivo le, če proces varjenja poteka iz sredine preseka obojestransko navzven tako, da ne pride v obrobni coni do pojava kapljajočega ali celo zažgane materiala. Predpogoj za to pa so simetrično profilirani (zarežani) konci krakov upogibanih verižnih členov. To se doseže s posebno napravo za profiliranje (Kerbeerichtung), ki je prigradena na samem upogibalnem stroju. Tako pripravljene členi omogočajo tako imenovano »kratkoročno« varjenje. Ta način varjenja ima za posledico zelo ozko izoblikovano toplotno vplivno cono, kar je velik doprinos h kvaliteti zvarnega mesta.

Ing. Meier se je dotaknil nekaterih faktorjev, ki vplivajo na kvaliteto izdelane verige. Te faktorje lahko strnemo v štiri grupe:

- izbira materiala,
- upogibanje verige in transport verige od upogibalnega k varilnemu stroju,
- problematika varjenja in
- toplotna obdelava in preizkus verige.

Pri izbiri materiala ni važna samo njegova kemična analiza, na osnovi katere se odločimo, ali je ta material primeren za izdelavo visokoodpornih verig, ker vemo, da je za dosego kvalitetne stopnje 60, 80 ali celo 100 potrebna tudi naknadna termična obdelava. Predpogoj za enakomerno varjenje pa je tudi enakomeren dovod energije v člen. To pa je mogoče le z enakomernim pretokom električnega toka v časovni enoti. Zato je treba posebno pozornost posvetiti površini žice. Ovalna, oksidirana ali neravna površina žice ne omogoča kontinuitete varilnega procesa. Zato bi bilo priporočljivo pred sam upogibalni stroj namestiti vlečni žičarski stroj, ki bi omogočil egaliziranje (kalibriranje) žice.

Na splošno rečeno: varjenje se prične pri upogibanju. Z drugimi besedami povedano, slabo upognjen člen po varjenju ne bo boljši. Proces upogibanja se prične pri ravnalnih valjčkih, katerih tekalne površine so običajno prizmatične žice. Ti valjčki pa naj bi po možnosti imeli okrogle, posameznemu premeru žice od-

govarjajoč profil. Novost pri upogibalnih strojih je tudi naprava za profiliranje koncev verižnega člana. Ta naprava je prigradena tako na upogibalnih strojih KEB in KER izvedbe. Pri upogibalnih strojih KER izvedbe z upogibalnimi valjčki je oblika členov določena z neko krivuljo. S tem je podana možnost točnega reproduciranja vsake verige. Upogibalna veriga naj se med transportom od upogibalnega do varilnega stroja ne zamaže.

Ponovno je bilo poudarjeno, da je za dosego eksaktnega zvara nujno, da se toplotna energija širi iz sredine preseka člana enakomerno navzven.

Sledilo je predvajanje barvnih diapozitivov in filmov o upogibalnem stroju KER in varilnem stroju KEH. Iz njih je bil lep razviden proces varjenja iz sredine navzven. Pri-

kazan je bil tudi film o stroju KBH 8 za toplo upogibanje verižnih členov do ϕ 36 mm. Stroj ima prigradeno napravo za gretje surovcev verižnih členov. Stroj ima zmogljivost 6 do 8 členov v minuti. Med samim predvajanjem diapozitivov so bila postavljena različna vprašanja, na katera sta zastopnika firme Wafios rade volje odgovarjala. Sledil je še ogled strojev v TOZD verigarji, kjer ji bilo postavljenih še več konkretnih vprašanj.

Udeležba na vseh treh predavanjih je bila zelo številna in razveseljujoča in lahko pričakujejo, da se bo to tudi koristno odražalo v proizvodnji. Tudi zastopnika firme Wafios sta se zelo pohvalno izrazila o udeležbi na teh predavanjih in zanimanju udeležencev, ki so ga pokazali s postavljanjem vprašanj.

Reorganizacija ZK v Verigi

Matko Pogačnik

Osnovna organizacija ZK je v juniju sprejela sklep, da se skladno s statuti ZKS, ZKJ in staturnim sklepom občinske konference ZK Radovljica reorganizira v osnovne organizacije v TOZD in delovni skupnosti skupnih služb.

Komunisti TOZD orodjarna vzdrževanje se zaradi premajhnega števila organizirajo v skupni osnovni organizaciji ZK TOZD orodjarna in vzdrževanje. OOKZ skupne službe pa

naj bi imele kot izvršilni organ sekretariat, ostale OOKZ pa samo sekretarja.

Reorganizacija je bila izvršena med 15. in 20. septembrom 1975. V delovni organizaciji Tovarna verig so sedaj:

OOKZ TOZD vijakarna — sekretar tov. Ivo Zupan

OOKZ TOZD verigarna — sekretar tov. Milan Zornik

OOKZ TOZD sidrne verige — sekretar tov. Miha Gluščič

OOKZ TOZD kovačnica — sekretar tov. Jože Hozjan

OOKZ TOZD orodjarna in vzdrževanje — sekretar tov. Janez Vovk

OOKZ skupne službe — sekretar tov. Anton Kecelj

Osnovne organizacije so imenovala dva člana v svet ZK na nivoju delovne organizacije. Svet bo imel nalogo povezovanja med OOKZ. Sklepi, sprejeti na svetu ZK po načelu demokratičnega centralizma — vsi sklepi morajo iti v predhodno obravnavo v osnovne organizacije in jih te tudi sprejmejo — so obvezni za komuniste v osnovnih organizacijah.

Sekretar sveta ZK osnovnih organizacij je tov. Vlado Silič.

Za enotno delo komunistov in osnovnih organizacij ZK v okviru sestavljene organizacije združenega dela (SOZD) Slovenske železarne se osnovne organizacije KZ povezujejo preko svojih delegatov v Svetu ZK Slovenske železarne.

Poslovnik sveta ZK SŽ določa, da svet izmed sebe izvoli sekretariat po načelu, da je v njem iz vsake delovne organizacije po en član. Imenovano

je bilo novo vodstvo sveta, za sekretarja delegat iz Železarne Ravne, tov. Vušnik Ivan in za namestnika sekretarja delegat iz Tovarne verig tov. Matko Pogačnik.

Namen reorganizacije ZK tako v delovni organizaciji kakor tudi v Svetu ZK SŽ je v

tem, da bo vsak član ZK bolj informiran o dogajanjih znotraj TOZD, o delovni organizaciji, o delu sveta ZK SŽ in o stališčih forumov zunaj delovne in sestavljene organizacije. Zato bodo člani ZK lažje reševali neposredno zadane naloge.

Sredi travnikov

Francka Bohinc

Sredi travnikov naša tovarna stoji, na Gorenjskih tleh smo mi — verigarji.

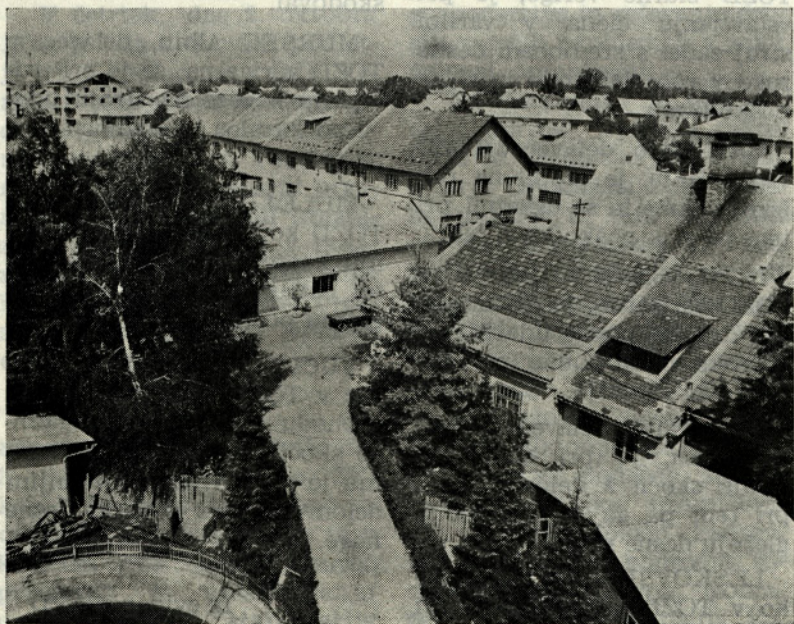
Ko zjutraj se zdani, v tovarno pohitimo, nasmejanih lic dela se lotimo!

Kovač naš člene kuje, mu čelo se znoji. Kladivo močno dviguje, da veriga več zdrži.

Naša je veriga znana vsepovsod, na vseh morjih ladje sidra, čuvaj jo, mladi rod!

Sredi travnikov smo mi med rožami, med hribi in gozdovi, pesem naj naša doni.

Tujce smo pregnali, gospodarji zdaj smo vsi, tovarno pozidali za boljše, lepše dni.

Pravočasni požarnovarnostni ukrepi

Jože Tonejc

Ce želimo prižgati plinski gorilnik, ravnajmo takole:
— odprimo ventil na jeklenki,
— pred ustjem gorilnika prižgimo vžigalico in
— odprimo ventil gorilnika.
Ce pa hočemo ugasniti plinski gorilnik, zapremo ventil na jeklenki in šele potem ventil na gorilniku.

Sončen dan v Krpinu

Malči Brenc

Ves teden je pomalem deževalo. »Petek ne drži s tednom,« sem slišala pripovedovati stare ljudi. Toda, tudi ta pregovor je zgubil veljavo. V petek popoldne je deževalo. Z nezaupanjem smo se zato v soboto zjutraj zazrli v nebo. Jasno!

Seveda, danes je sončen dan! Kako pa bi sicer praznovali? Tovariškega srečanja pa ne more biti brez lepega vremena!

Ob desetih smo se zbrali v Krpinu v Begunjah. Sprejela nas je poskočna koračnica leske godbe na pihala. Pozdravila sta nas s kratkim nagovorom glavni direktor dipl. ing. Golc in predsednik Konference OOS tov. ing. Rems. Nato smo navijali za svoje predstavnike v tekmovalnih ekipah. Vlekli so vrvi, pili sok na hoduljah, tekli v žakljih, tekmovali z žogo. V bližini, kjer sem sedela, je nekdo iz radovednosti odprl zavoj. Zagledala sem torto z napisom: »Tovariško srečanje v Krpinu 1975«. Dobila jo je zmagovalka iz prodaje. Z odra so se

Nevarnosti, ki tiče v električni napeljavi

Ce pregori varovalka, je to znak, da je tokovni krog preobremenjen, ali pa je poškodovana ali dotrajana naprava ali električna instalacija. Varovalko je treba nadomestiti z enakoampersko oznako, kot je bila prej. Varovalke v nobenem primeru ne smemo premostiti (prevezati) z žico, ker bi s tem lahko povzročili požar.

Poškodovani kontakti, stikala ali vklapljanje več aparatov v eno vtičnico — vse to lahko povzroči požar. Tudi električni motorji, likalniki, kuhalniki, električne peči, električne blazine in žarnice, če so premalo odmaknjene od senčnikov, če nismo nanje pozorni in jih pozabimo izključiti pri odhodu od doma, lahko povzročijo požar.

Nikoli ne gasimo ognja z vodo, če je v električni napeljavi. Pogosto nastajajo požari in eksplozije pri uporabljanju bencina za pranje perila, čiščenje obleke, dolivanje bencina v parketno pasto in podobno v bližini odprtega ognja, žarečih peči, prižgane cigarete ali električnih stikal.

Bencin močno hlapi, zato je eksplozija zaradi bencinskih hlapov v zaprtih prostorih zelo močna in rušilna. Poleg bencina so nevarne še druge lahkovnetljive tekočine: špirit, aceton, nitrolaki, razna topila in razredčila itd. Da preprečimo eksplozijo ali požar zaradi hlapenja vnetljivih tekočin, je treba prostore dobro prezračiti s preprihom. Nikoli ne nalivamo olja v peč, kadar le-ta gori, raje počakajmo, da se ohladi. Ne izzivajmo požara.

So še druge kurilne naprave, ki lahko povzročijo požar: peči na trdo gorivo, električne peči, oljne, plinske in druge peči za ogrevanje prostorov, ki hitro razžarijo in močno segrejejo v bli-

žini postavljene predmete, ki se lahko vnamejo.

Da bi lahko preprečili požar, moramo predvidevati, da se bo pohištvo ali drugi gorljivi predmeti počasi vnelo (perilo, ki ga v zimskem času sušimo v bližini peči). Ce to predvidevamo in primerno ukrepamo, preprečimo požar. Tudi cigaretni ogorki so pogosto povzročitelji požara. Koliko gozdnega bogastva je uničeno zaradi cigaretne ogorka. Tudi stanovanja so bila žrtev cigaretne ogorkov. Tudi mnogi obratni prostori, kjer je dosti gorljivih predmetov, so pogoreli zaradi odvrženega cigaretnega ogorka. Ce vas v postelji s cigareto v roki prime za spanec, sta požar in hude posledice tu.

Ne puščajmo vžigalic na mestih, kjer jih lahko dosežejo otroci, ker se otroci radi igrajo z ognjem.

Navedel sem samo nekaj opozoril za preprečevanje požara, seveda so še mnoge možnosti za nastanek požara, toda če smo nanje pozorni, bomo marsikateri požar preprečili.

Vsi preventivni požarno-varnostni ukrepi v tovarni imajo skupni cilj zaščititi življenje in zdravje delavcev in premoženje, s katerim upravljamo. Zato naj veljajo ta-le pravila:

1. Dobro organizirana požarno-varstvena služba je porok za varnost delavcev na delovnem mestu in varnost premoženja.

Izvajanje preventivnih požarno-varstvenih ukrepov je dolžnost samoupravnih organov in vsakega posameznika v podjetju.

2. Izvajanje požarno-varnostnih ukrepov na posameznih delovnih mestih zahteva poučenost ljudi o vzrokih požarov in načinu gašenja začetnih požarov.

3. Posebna pozornost mora veljati nekaterim povzročiteljem požarov: vnetljive tekočine, gorljivi laki, topila, razredčila in drugi lahko-vnetljivi in hlapljivi materiali, ki jih moramo hraniti, v zato predpisanih posodah in z njimi ravnati, kot to določajo predpisi.

4. Delovne stroje in naprave je treba redno čistiti in vzdrževati tako, da ne pride do morebitnega samovžiga. Po končanem delu je treba vedno izklopiti tok. Red in čistoča sta važna pogoja za preprečevanje požarov. Na ustreznih mestih v delovnih prostorih morajo biti nameščene negorljive posode za odlaganje odpadkov.

Variti smemo le na mestih, ki so popolnoma očiščena gorljivih odpadkov in ne v bližini skladov gorljivega materiala ali drugih gorljivih snovi. Na mestih, kjer varimo, mora biti v bližini nameščena gasilna naprava in druga sredstva za gašenje požara. Ce ti pogoji niso izpolnjeni, variti ni dovoljeno. Varilec mora znati gasiti z ročnimi gasilnimi aparati. Gasilne naprave in drugi pripomočki za gašenje požarov morajo biti postavljeni na vidnem mestu in v vsakem času lahko dostopnem mestu.

Kadrovske vesti (avgust — september)

PRISLI:

- TOZD orodjarna: Vovk Peter
- TOZD vzdrževanje: Jelenc Dušan, Beznik Anton
- TOZD vijakarna: Kovač Darko, Osenčič Sašo, Svetina Viktorija, Marič Ivica, Stroj Jožica
- TOZD verigarna: Boškovski Dragan
- TOZD kovačnica: Zdravkovič Danilo, Novak Dragutin

ODŠLI:

- Splošni sektor: Benič Ermeljanda, Štular Cveto
- Komercialni sektor: Valjavec Alojz, Kovač Vladimir

Obvestilo

Skupnost slovenskih občin bo izdala zbornik PRAZNIKI SLOVENSKE OBČIN, posvečen 30-letnici zmage nad fašizmom.

Ta publikacija je pisan mozaik dogodkov iz naše revolucionarne preteklosti, saj posega z opisi praznikov v čase protifašističnega boja v Marezigah leta 1921, spopada z orjunaši leta 1924, revirske stavke leta 1934, prek ustanovitve in organizacije Osvobodilne fronte, formiranja prvih partizanskih enot, organizacije

TOZD orodjarna:

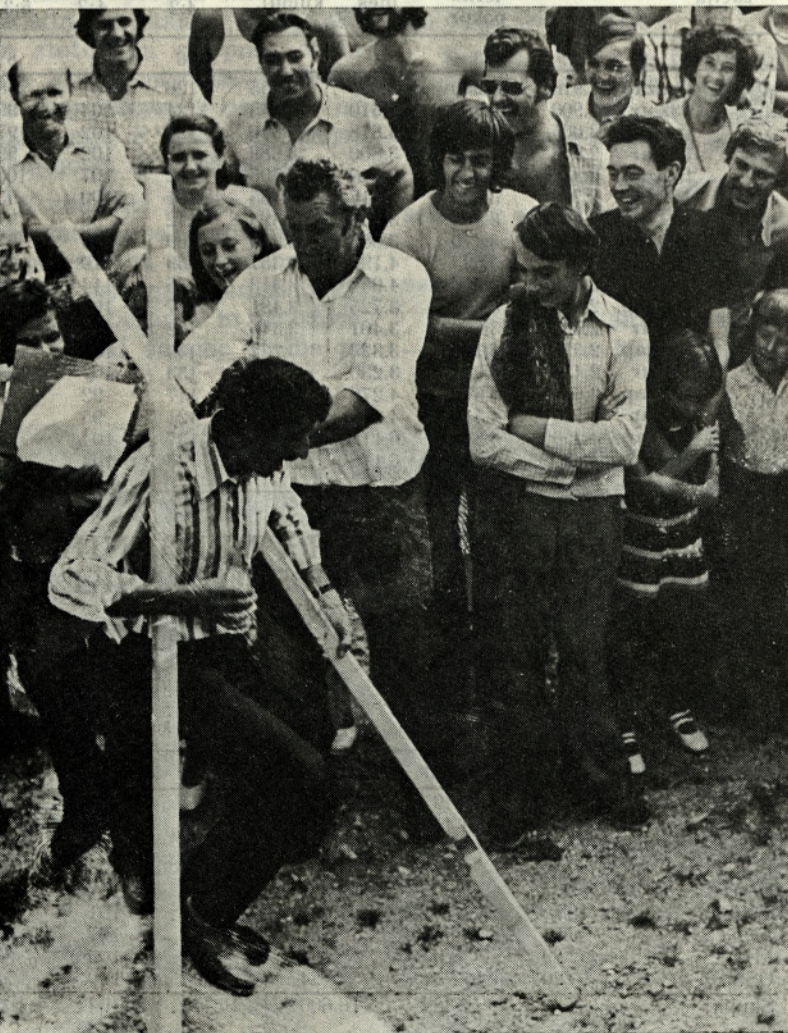
- Vovk Peter
- Jelenc Dušan, Beznik Anton
- Kovač Darko, Osenčič Sašo, Svetina Viktorija, Marič Ivica, Stroj Jožica
- Boškovski Dragan
- Zdravkovič Danilo, Novak Dragutin

POROČILI SO SE:

- Subotič Nevenka iz TOZD verigarna
- Pešič Dragica iz TOZD vijakarna
- Veber Franc iz TOZD vzdrževanje in
- Dolinar Olga iz splošnega sektorja
- Vogelnik Aleš iz TOZD orodjarna

RODILI SO SE:

- Širovnik Mariji iz TOZD verigarna se je rodila hči Erna
  - Pisek Silvi iz tehničnega sektorja hči Staša
  - Justin Janezu iz TOZD verigarna hči Zalka
  - Stopar Štefki iz TOZD vijakarna hči Damjana
  - Božiček Ivanu iz TOZD vzdrževanja hči Vesna
  - Prezelj Zvonetu iz TOZD vzdrževanja hči Maja
  - Lavrič Niku iz TOZD sidrne verige sin Damjan
  - Vovčar Francu iz TOZD sidrne verige sin Uroš
  - Mežek Miru iz TOZD verigarna sin
  - Matovina Peru iz TOZD verigarna hči Petra
- Iz evidence kadrovskega oddelka

Les Droites severna stena

Zvone Andrejčič

Z navidezno mirnostjo s Cenetom pripravljava opremo za jutrišnji vzpon, medtem ko globoko v sebi čutiva mešanico nemira in strahu, da nama besede zastajajo v grlu.

Pogledi nama uhajajo na naspotno stran ledenika Argentiere, nad katerim se neisprosnopne v višino 1100 m visoka ledena stena Droites, ki sta jo pred dvajsetimi leti zmogla dva pogumna francoska alpinista v petih dneh in je vse do danes ohranila sloves ene najtežjih ledenih tur v Alpah. Vsakdo, ki zmore preplezati to imponantno steno, si zapiše svoje ime v sam vrh svetovnega alpinizma, zato je tudi najin strah pred to turo popolnoma upravičen.

Pripraviva si še izdatno večerjo, napolniva svoja nahrbtnika, ki imata kar spoštljivo težo, kajti s seboj morava vzeti celotno opremo za bivakiranje in plezanje, nekaj hrane, kuhalnik ter kup preprostih drobnarij in ko je vse na svojem mestu, leževa h kratkemu počitku.

Ob enajstih zvečer naju budilka neusmiljeno predrami. Nebo

je popolnoma jasno, le hladni veter piha nizdol po ledeniku, torej morava na pot, nobenega izgovora nimava, da bi lahko še naprej poležavala v toplih spalnih vrečah. Točno opolnoči kreneva izpod previsnega bolvana, ki nama je nudil udobno in varno prenočišče.

Po ledeniku nama sveti mesec, medtem ko je severna stena zavita v skrivnostno temo. Ob enih se že navezujeva pod steno v soju čelnih svetilk, s katerimi bova plezala vse do sončnega vzhoda. Krajna poč je na srečo zasuta s plazovi, tako da ne predstavlja ovire, ko prestopiva v steno.

Lučka na prijateljevi čeladi se že izgublja v temi, slišim le škrtanje derez in rezki zvok cepina, ki se zasaja v led in ko mi prileti na glavo toča ledenih okruškov, vem, da si ureja stojišče in da mu bom moral kmalu slediti. Prvi metri so še nekoliko negotovi, dokler se ne navadim stati le na konicah derez in loviti ravnotežje na ročaju cepina in kladi. Kmalu se pojavijo tudi bolečine v stopalih,

vendar se morava tudi na te navaditi, saj so redne spremljevalke vsake težke ledene plezarije in se z dolžino le-te samo še stopnjujejo.

Tako izmenično napredujeva v noč nekaj raztežajev visoko, ko naletiva na prvo težjo oviro. Stopetdeset metrov dolga ledena »rampa« vodi v levo navzgor, prekinjajo jo skoki, strmi do petinsedemdeset stopinj. Neučakano se spoprimem s prvim. Le nekaj centimetrov debela plast trhlega ledu leži na gladki skalnati podlagi. Dereze mi spodrsujejo, kladivo in cepin odskakujeta ko zadevata ob skalo. Srdme spreletava ob misli, da bi zdrsnil, slišim, kako mi razbija srce. V tanko ledeno skorjo ni mogoče zavrtati dobrega klina. Napredujem skrajno previdno in počasi, centimeter za centimetrom. Ne vem, koliko časa sem potreboval do stojišča, toda zame so bili ti trenutki daljši kot plezanje preko cele stene.

Naprej se »rampa« nekoliko položi. »Nadaljevanje je bolj užitno«, sporočim Cenetu, ki je hitro pri meni in z odločnimi koraki že pleza naprej. Po nekaj še zelo strmih raztežajih doseževa osrednje ledišče, ki je najbolj »položno« v celi steni. V širini skoraj vse stene se dviga nekaj sto metrov visoko do prve skalne pregrade.

Medtem se je že popolnoma zdaniio. Monotono napredujeva po brezkonznem ledenem »prtju«. Povsem sva se že navadila na ritem, ki je sila preprost, a toliko bolj naporen: s stojišča dvajset metrov po konicah derez, odvijem klin, dvajset metrov do prijatelja, ki varuje, počitek, dvajset metrov po konicah, zavrtam klin, še dvajset metrov do stojišča, zavrtam dva klina in spet je na vrsti Cene, ki vse še enkrat ponovi.

Pod skalno pregrado le s težavo odkrijeva nekaj kvadratnih decimetrov ravnega oziroma le malo bolj položnega prostora, da si lahko privoščiva kratek počitek.

Pred nama je pet raztežajev mešane plazarije — led in skale. Sledi zamudno snemanje in natančje derez. Enkrat moram celih petnajst metrov nazaj, ko iz skale pridem na poledenele plošče in sem v tako nerodnem položaju, da si ne morem natakiniti derez. To delo naju zamudi nekaj debelih ur in dan se že nagiba k zatonu.

Stojiva pod rugo prepada. Pogled nanjo ni nič kaj prijeten. Do petinsedemdeset stopinj strmi ledeni skoki se drug za drugim poganjajo v višino. Vendar se ne daja kar tako ugnati. Zagrizeno se brez besed drug za drugim poganjava v te strme ledene zapreke, ki se nama dozdevajo že skoraj brezkončne, stena še vedno »raste« nad nama. Tako sva zaverovana v ta boj, da niti ne opaziva kako se je medtem zračilo. Urni kazalci kažejo enaindvajset. Za nama je devetnajst ur plezanja. Morava se sprijazniti z bivakom ravno v najhujši strmini.

V led si izkleševa vsak svojo poličko, na kateri bova presedela noč. Priveževa se na ledene klina, oblečeva si vestone ter zlezava v »slonove noge«. Opremo razobesiva na pomožne vrvice. Pred spanjem si privoščiva še skromno večerjo, skuhamo si ovomaltine ter pojeva nekaj grizljajev sira in slanine in že se zazibljeva v globok spanec kljub neudobnemu položaju, utrujenost je naredila svoje.

Prebudi naju mraz. Ko pomolim glavo iz bivak vreče, me ravno obsijejo prvi sončni žarki, medtem ko je globoko pod nama Argetierski ledenik še v spokojni temi. Led je ponoči zmrznil v kamnu podobno trdo površino, na kateri sončni žarki že začenjajo svojo nikoli dokončano igro.

Pred nama je še približno tristo metrov stene. Ura je pol

sedmih, ko dereze spet zagrižejo v led. Cene mora napeti vse svoje moči in znanje, da premaga izredno strm skok, ki naju še loči od nekoliko bolj položnega gornjega dela stene. Ko ob pol desetih stojiva na vrhu, sva srečna kakor otroka. Krepak stisk rok in zavest, da naju je stena združila v večja prijatelja, je edina nagrada za uspešno opravljeni vzpon.

Skuhava si limonado in že stopava navzdol proti ledeniku

Mer de glace, mimo številnih ledeniških razpok, ki zlovesče in potuhnjeno prežijo na svoje žrtve, v zeleno dolino Chamonixa.

Opomba:

Les Droites — severna stena — smer Cornuau-Davaille. Višina stene 1100 m, naklonina od 55° do 75° povprečna naklonina 59°.

25. vzpon preko stene opravi la Cene Kramar (AO Kamnik) in Zvone Andrejčič (AO Ljubljana Matica), 28.—29. 7. 1975 v 22 urah.

Ob 20-letnici delovanja godbe na pihala DPD »Svoboda« Lesce je tov. Rems, varn. ing., v imenu Konference OOS TVL, prizadevnemu dirigentu in organizatorju tega ansambla, tov. Branku Lacku, v znak priznanja podelil dirigentsko palico in lento

Železarna Štore

130-LETNICA TOVARNE

25-LETNICA DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

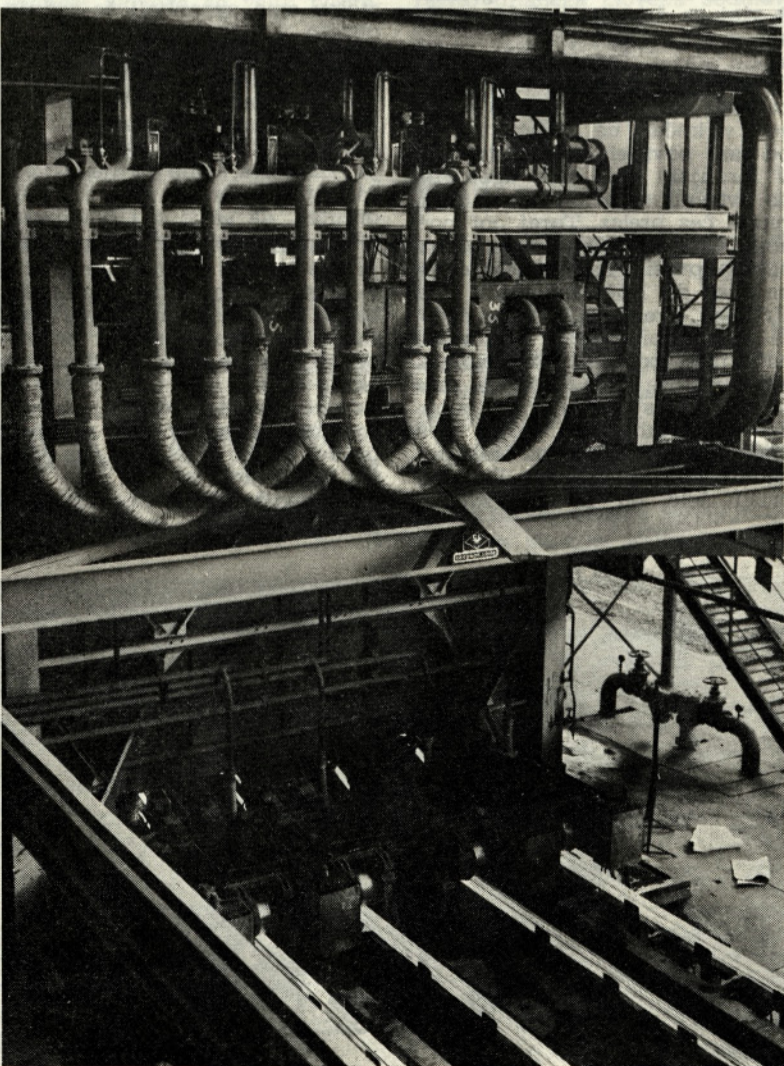
30-LETNICA OSVOBODITVE

40-LETNICA STRAJKA V SAMOTARNI

V soboto, dne 13. septembra, bodo praznovali štorski železarji. Prav na ta dan je bila pred 25-letji prva seja DS železarne in v praksi je bilo uresničeno načelo delavskega samoupravljanja: Tovarne delavcem. Štorski železarji bodo obudili spomine na prehojeno pot, na številne delovne zmage in žrtve in istočasno določili novo »traso« svojega bodočega razvoja tovarne in poglobitve samoupravnih odnosov. Leto 1845 je rojstno leto železarne, ki se je še posebej v 30 letih

svobode razvila v izredno pomembno in moderno metalurško industrijo z dovolj strokovnega, delovnega in samoupravnega navdihom za nadaljnjo rast. Kolektivni štorski železarji tudi naše iskrene čestitke z željo po novih delovnih zmagah z njihovim pozdravom: SREČNO!

Proslava se bo začela s svečano sejo delavskega sveta železarne, nato bo zbor celotnega kolektiva pri domu železarjev na Teharjah. Kulturni program bo obsegal recital domačih gledališnikov, sodelovala pa bosta še Komorni moški pevski zbor iz Celja in domači pihalni orkester. Prav tako bo v Kulturnem domu v Storah odprta priložnostna razstava, izdane bodo spominske značke in monografija o razvoju Železarne Štore.

Zdrav duh v zdravem telesu

29. september — dan pionirjev

»Na koncu pa vas vabim, da si ogledate kratek telovadni nastop naših pionirjev. Prosim vas, ne bodite preveč kritični, kajti naši otroci 6 let niso imeli kje telovaditi«, je zaključila svoj pozdravni nagovor ob otvoritvi telovadnice pri osnovni šoli F. S. Finžgar v Lescah, ravnateljica tov. Boštjančičeva.

Da, vsa ta leta so bili naši otroci brez prave telesne vzgoje. Zato so se nove telovadnice tembolj razveselili. Otvoritev, ki je bila ravno na njihov praznik, so proslavili s krat-

kim programom. Zapeli so, zaplesali in telovadili. Trak je prelazal predstavnik Tovarne verig Lesce, tov. Piškur Peter. Ob otvoritvi pa so bili prisotni predstavniki Skupščine občine Radovljica, družbeno političnih organizacij in delovnih organizacij ter številni starši.

Tov. Boštjančičeva se je v imenu učiteljskega zbora in otrok zahvalila vsem delovnim ljudem za denar, kateremu so se nesebično odrekli ob referendumu za izgradnjo šol ter obljubila, da se bodo kar najbolje potrudili za krepitev telesa in duha naših otrok.

MB

Branko Humar

NOGOMET

Zaključek pretekle nogometne sezone ni bil za leške nogometaše nič kaj razveseljiv, saj so se borili za obstanek v ligi. Kaže, da je bila to dobra šola za naprej, ko so sklenili, da se kaj takega ne sme več ponoviti. Resno so se lotili dela, dobili so tudi nekatere okrepitve. Že na turnirju Staneta Perca so pokazali, da tokrat ne bo ostalo samo pri obljubah. Začetek letošnje tekmovalne sezone in prve odigrane tekme pa so to še bolj potrdile, saj je bil njihov start dokaj uspešen. Dokazali so, da bodo morali računati za njimi tudi potencialni kandidati za sam vrh lestvice in bivši člani conske lige.

Med drugim so člani konske lige v sezoni 1974/75 imeli največji uspeh, ko so bili prva ekipa, ki je v sezoni dosegla štiri točke. To so bili člani konjskega kluba, ki so bili prva ekipa, ki je v sezoni dosegla štiri točke. To so bili člani konjskega kluba, ki so bili prva ekipa, ki je v sezoni dosegla štiri točke.

Pohod na Triglav

Janko Kralj

Konferenca sindikatov Zelezarne Jesenice organizira vsako leto pohod na najvišji vrh v državi. Ker pa smo združeni v eno podjetje, je bila v to akcijo vključena tudi naša organizacija sindikata. Komisija za šport in rekreacijo si je prizadevala zbrati čimveč prijaviteljev za ta pohod, vendar brez uspeha. Vzrok je verjetno »nezainteresiranost« članov našega kolektiva za to vrst rekreacije. No, kljub temu je bil uspeh v tem letu boljši od lanskega (1974), ko se je prijavil samo en član kolektiva. Letošnjih udeležencev je bilo v ekipi 5, s svojci vred pa nas je bilo 7. Ta številka nam pove, da se bo počasi ogrelo za vzpon na vrh vse več članov.

Dan, ki je bil določen za vzpon, ni bil kdovekak primeren vsled dežja in snega v višini iznad 1800 m. Na izhodišnih mestih so vodiči zmahevali z glavami, ali naj popeljejo ljudi ali ne. Dokončni sklep organizatorja pa je bil pripeljati vse, ki so za pot sposobni, na vrh očaka. V dolini Vrat stisnjeni v kotu dnevene sobe Aljažvega doma, smo čakali na odločitev. Ker ni hotelo biti odgovora na vprašanje o vzponu, smo tebi nič meni nič odločili sami — Domov gremo! A glej ga šmenta, položaj se je spremenil, v Mojstrani je že zasijalo sonce. Tedaj smo sklenili, če že ne moremo na vrh, bomo pa vsaj soboto in nedeljo preživeli v kočah na Vršiču ter se od tam povzpeli na Mojstrovko. V Kranjski gori smo ugotovili, da avtobus že nekaj dni ne vozi redno čez prelaz. Torej pot pod noge! Spotoma smo prijazne voz, nika poprosili, da vzamejo otroke vsaj do Koče na gozdu pod Vršičem. Prehitevali so nas osebnih avtomobilov, toda vjudnostni nam niso pokazali. Šele voznik avtobusa iz Nove Gradiške nas je prijazno sprejel in nam ponudil gostoljubje do Loga pod Mangartom. Od tam pa smo pot nadaljevali proti Doliču. Tja smo prišli šele ob devetih zvečer.

Doslej so Leščani odigrali pet prvenstvenih tekem in pri vseh iztržili vsaj polovični izkupiček točk, če že ne celega.

V prvem kolu so se pomerili doma z Naklom. Gosti, ki so tudi dobili nekatere nove igralce v letošnji sezoni, so se krčevito upirali zmagi željnim domačinom, saj so leti že v prvem srečanju hoteli pokazati, kaj zmorejmo. Tekma je bila razburljiva in polna nevarnih situacij pred golom. Domačini so bili spretnejši in zmagali z golom prednosti. Tekma se je zaključila z rezultatom 2:1.

V naslednjem kolu so se pomerili v gosteh s še nepoznanim

nasprotnikom — moštvom Alpine iz Žirov, ki letos prvič tekmuje v tej konkurenci. Domačini so se predstavili kot solidno moštvo, ki ga bo težko premagati, zlasti še na domačem igrišču. Tudi Leščani niso mogli izbojevati kaj več kot neodločen rezultat 1:1.

Tretja tekma je bila za ljubitelje nogometa v Lescah sila zanimiva in pravi športni dogodek. V goste so sprejeli bivšega člana conske lige in sicer moštvo Tržiča. Kot je verjetno že poznano, so le ti na turnirju v inatu premagali Leščane, zato so se jim hoteli domačini za ta poraz oddolžiti. Začetek tekme je bil zelo nervozen, pri čemer so prednjačili zlasti domačini, ki so si zadali težko nalogo. Tako je začetek pripadal gostom, ki so ob polčasu vodili z 1:0. Po odmoru pa so se domačini uredili in prevzeli pobudo. Postali so nevarnejši v napadu, pa tudi obramba je opravljala svoje naloge bolj zanesljivo. Ze po približno 10 minutah igre v drugem polčasu so domačini začeli s serijo golov. Kar petkrat so potresli mrežo, gosti pa so bili uspešni samo enkrat in tako so Leščani slavili pomembno in visoko zmago 5:2. S tem se je domačinom izpolnila želja po oddolžitvi za prejšnji poraz.

Tudi pred tekmo na Jesenicah s tankakajšnjim moštvom, s katerim so se pomerili v četrtem kolu, so Leščani računali na popoln uspeh. Jeseničani so namreč v prvih tekмах prikazali slab nogomet, pa so Leščani računali, da bo tudi tokrat tako. Domačini pa so se tokrat posteno potrudili, gosti pa so imeli tudi malo smole in tako sta se morali moštvi zadovoljiti z delitvijo točk. Tekma se je končala z rezultatom 1:1.

Zanimanje za nogomet je po tako uspešnem začetku sila naraslo. Tudi srečanje petega kola, ko so Leščani igrali doma z Bohinjcem, je zvalo na žago mnogo gledalcev. Bohinj je bil pred tekmo na lestvici na drugem mestu pred Lescami. Začetek je bil nekoliko nervozen, potem pa so se prvi uredili domačini, ki so vse bolj nevarno začeli ogroziti vrata gostov. Po lepi kombinaciji v kazenskem prostoru gostov pa so bili Leščani prvič uspešni in povedli z 1:0. Samo nekaj minut kasneje so domačini spet nevarno prodri skoz razredčeno obrambo gostov in njihova mreža se je že drugič potresla. Do odmora potem ni bilo več posebnih priložnosti za dosego gola niti na eni niti na drugi strani. V drugem polčasu so domačini dosegli najlepši zadetek, ki pa ga je sodnik razveljavil. Tudi gosti so začeli vse bolj nevarno ogroziti gol domačinov. Najbolj nevarna situacija pred golom domačinov je bila, ko je nekdo od gostov streljal s kakšnih osem metrov na prazen gol, Antolin pa je odbil žogo s same gol črte nazaj v polje. To so bili težki trenutki, ki pa so jih domačini uspešno prestali. Zadetekov pa v drugem polčasu ni bilo in tako se je tekma zaključila z rezultatom 2:0.

Tako so se Leščani pomaknili na lestvici navzgor in so zaenkrat še brez poraza. Upajmo, da tudi v nadaljevanju prvenstva ne bodo popustili, pač pa da bodo s tako igro še navduševali svoje privrženice.

Tudi v pokalnem tekmovanju so Leščani letos odlični. Prebili so se namreč do gorenjskega finala in to s samimi visokimi zmagami. V prvem kolu so se pomerili s Primskovim in jih premagali z rezultatom 6:2. Pri tem pa še niso izkoristili nekaj lepih priložnosti, da bi bil rezultat še višji. Pravo katastrofo so doživeli na žagi igralci Kroepe. Domači napadalcii so kar polnili mrežo gostov in kar osemkrat je moral njihov vratar pobrati žogo iz mreže, medtem ko so jo gosti potresli samo enkrat. Tekma se je končala z rezultatom 8:1 za Lesce. Tudi na zadnji tekmi z moštvom Naklega so Leščani zaigrali odlično. Napadalcii so bili tudi tokrat razpoloženi in so spet šestkrat ukanili nasprotnikovega vratarja, toda tu-

di domači vratar Vidmar je moral tokrat dvakrat iti po žogo v svoj gol. Rezultat tekme je bil 6:2 za Lesce.

KOŠARKA

Prvenstvo v Gorenjski košarkarski ligi, kjer kot že vemo, letos prvič tekmujejo tudi košarkarji Verige, se počasi bliža koncu. Na sporedu sta v času, ko to poročamo, samo še dva kola in prvenstvo bo zaključeno.

Jesenski del prvenstva je bil za naše uspešnejši od spomladanskega, kar je razumljivo. Spomladani je bilo moštvo šele zbrano in tako rekoč neuigrano. Zanj so nastopali nekateri igralci iz Radovljice, kajti takrat ni bilo možno začeti drugače. No, v primeru med spomladanskim in jesenskim delom prvenstva so v moštve izvzrili nekatere zamenjave. Moštvo je sedaj sestavljeno iz samih mladih igralcev in to izključno domačinov. Kvalitetna raven igralcev je sedaj dosti boljša kot v začetku, le da moštvo manjka uigranost, kar pa si bo pridobilo z nastopi in rednimi treningi. Pri tem je še treba pripomniti, da bo tudi glede treningov v bodoče verjetno mnogo boljše kot doslej, zlasti še v zimskem času, saj so prav sedaj odprli pri osemletki v Lescah novo telovadnico. Upajmo, da bo uprava šole prisluhnila športnemu utripu v Lescah in da bo ta nov objekt lahko nudil zatočišče tako košarkarjem kot tudi nogometašem in drugim v Lescah.

Pa poglejmo še rezultate posameznih tekem, ki so jih košarkarji Verige odigrali doslej v jesenskem delu prvenstva. Veriga : Kranj 75:56,88, Gotik : Veriga 47:62, Veriga : Radovljica 34:63, Gumar : Veriga 54:46, Veriga : Triglav 35:42, Gorenja vas : Veriga 56:60 in Veriga : Naklo 56:47. V jesenskem delu so naši dobili doslej tri srečanja, pri nekaterih porazih pa bi zle malo več sreče

in izkušnjami lahko zmagali kot npr. proti vodilnim na lestvici — moštvu Triglava.

BALINANJE

25. septembra je bilo na bali nič in v Radovljici in v Lescah občinsko sindikalno prvenstvo (ekipno) v balinanju za leto 1975. Sodelovalo je devet ekip, in sicer Veriga I in Veriga II, Elan I, in Elan II, Almira, Sukno Zapuže, Bolnica Begunje in ekipa Občinske skupščine Radovljica.

Z žrebanjem so bile ekipe razdeljene v tri skupine, v katerih se je potem pomerila vsaka ekipa z vsako. V Radovljici sta tako tekmovali dve skupini. V prvi so bile Veriga I, Upokojenci in Almira, v drugi pa Občinska skupščina Radovljica, Bolnica in Elan II. V Lescah pa so bili Veriga II, Elan I in Sukno. Od naših se je zelo dobro odrezala druga ekipa, ki so jo sestavljali: Harinski, Humerca, Ravnik in Raspet. V predtekmovanju so premagali oba nasprotnika in sicer ekipo Elana s 13:11, Sukno pa s 13:12. Tako so osvojili prvo mesto v skupini in se uvrstili v finalni del tekmovanja, kamor sta se uvrstili še ekipi Občinske skupščine Radovljica in Almire. V finalnem delu, ki se je odigral v Radovljici, so naši premagali Almira s 13:10, dvoboj z ekipo Občinske skupščine pa je bil poln prevatov. Po vodstvu ekipe Občinske skupščine že z 10:1 so naši izenačili in prešli celo v vodstvo z 11:10. Dasprotniki naših so potem spet izenačili in končno dosegli še dve potrebni točki in premagali naše s 13:11.

Naslov občinskega prvaka za letošnje leto je tako osvojila ekipa Občinske skupščine, druga je bila Veriga II, tretja Almira itd. Naša prva ekipa ni bila najbolj uspešna, saj je v predtekmovanju eno srečanje dobila, enega pa izgubila in zasedla šesto mesto.

Seminar o obveščanju

Da bi spodbudili prizadevanja za boljše obveščanje, sta republiški svet Zveze sindikatov Slovenije in delavska univerza Tomo Brejc iz Kranja organizirala v Piranu 4 seminarje:

- za organizatorje obveščanja delavcev v združenem delu,
- za urejevalce poceni tiskanega glasila ali biltena,
- za dopisnike in poročevalce v glasila delovne skupnosti,
- za tehnične urednike glasil delovnih skupnosti.

Sindikalna organizacija Tovarne verig je iz sredstev za izobraževanje poslala na enega od teh seminarjev, tj. na seminar za dopisnike, tudi člana našega kolektiva.

Predavanja so vodili in posredovali svoje izkušnje strokovni delavci s področja informiranja in raziskav samou-

pravljanja, kot so: tov. Saša Micki, dipl. psihol. — v.d. direktor centra RS ZSS za raziskovanje samoupravljanja, tov. Lenart Šetinc, dipl. pravnik — član IO republiške konference SZDL Slovenije, tov. Dušan Rebolj, novinar — sekretar RK ZSS za obveščanje in politično propagando ter novinarji: tov. Miran Sattler, Matjaž Brojan, Franc Obolnar.

Teoretični del seminarja je obsegal tudi naslednje teme: kakšna mora biti samoupravna informacija, vloga glasila in biltena v OZD, glavne značilnosti poročevalskih zvrsti itd. V praktičnem delu so seminaristi izdali štiri številke »Dopisnika«, poskusnega biltena udeležencev seminarja, v katerem so bili objavljeni boljši prispevki. Predavatelji so korigirali in komentirali izdelke. Prirejena je bila tiskovna konferenca, podani so bili napotki in mnenja, kako obveščati, da bo razumljivo najširšemu krogu bralcev, kako prirediti k pisanju čimveč dopisnikov itd.

»Znanec iz sosednje ulice« — tokrat Miran Sattler (zg.sl.)

Gotovo tudi vi radi posegite po Nedeljskem. Ena najprivlačnejših stalnih rubrik v tem časopisu je prav gotovo »Znanec iz sosednje ulice«. Predstavljamo vam avtorja, novinarja Mirana Sattlerja. Za njim sedi pobudnik in dolgoletni organizator seminarjev o obveščanju tov. Dušan Rebolj.

MB

Avtobus zadovoljstva, pesmi, nasmejanih obrazov

Na oglasni deski sem prebrala vabilo osnovne organizacije sindikata strokovnih služb na izlet v Lož, Stari trg, grad Snežnik. Še nikoli nisem bila na sindikalnem izletu, zato sem se kar na hitro odločila: »Na tega pa pojdem!« In ni mi žal.

Sobota, 4. oktober, ob 6. uri zjutraj, zbirališče pred tovarno, avtobus z oznako JNA. Počakali smo še nekaj minut na zamudnike, nato pa odpeljali. Že na prvem klancu pa je bila tudi prva postaja. Janko je doma pozabil denar, brez cvenka v žepu se pa ne spodobi na izlet. »Pa malo več vzemi,« mu je svetoval Stane. V Radovljici smo pobrali nekaj izletnikov in organizatorja Tomaža. »Sedaj pa gas,« je ukazal Jože, nakar nam je Janko na kratko opisal pot: »Do Kranja ste se že mnogokrat peljali, zato pot poznate. Od Kranja do Ljubljane ni nič posebnega; od Ljubljane do Logatca tudi ne. Pri novem motelu ob avtocesti pa vas čaka kavica.« Med vožnjo smo žrebali. Med listki so bili 3 polni. Prva nagrada — whisky. Zadel jo je moj mož, ker je zadel mene, jaz pa whisky.

Po kavici smo zavili iz avtoceste na levo. Janko nam je razlagal, do kot sega Cerkniško jezero, kje se spuščajo z zmaji, kako so pred tednom on, Tomaž in Jože v Cerkniškem jezeru lovili ribe. Predstavil se nam je tudi šofer avtobusa Dornik Jože iz Gorij ter pripovedoval, kako je med vojno v teh krajih vozil ranjence, ki so jih potem z letali odvažali zavezniki.

Ob devetih smo bili v Ložu. Pred muzejem NOB so nas pričakali predstavniki Kovinoplastike iz Loža. Po prijateljskem pozdravu predsednika sindikata tov. Kočvarja in kratki razlagi upravnika muzeja, smo si razstavljene eksponate ogledali.

Iz muzeja smo se napotili v Kovinoplastiko. Pred vhodom nas je prijazno sprejel glavni direktor, dipl. ing. Tišler. Povabil nas je, naj si ogledamo njihovo tovarno. Kovinoplastika Lož zaposluje okoli 1100 delavcev. Pred dvajsetimi leti so začeli z obratovanjem po raznih gospodarskih poslopih in s stariji stroji. Sedaj proizvajajo v novih prostorih, z modernimi stroji, njihovo poslovanje pa je zelo uspešno. Na vsakem koraku se čuti smisel za red ter dobri odnosi, ki vladajo med zaposlenimi.

Po ogledu tovarne so nas povabili na malico, nato pa h gradu Snežnik, ki stoji sredi nekaj deset hektarjev gozda. Je zelo dobro ohranjen gradič, katerega zadnji lastniki Schönbergi so ga preuredili in uporabljali kot lovski gradič; zato so poleg čudovitega pohištva, posode, okrasnih predmetov, izredno zanimivi edinstveni primerki lovskih trofejev in nagačene divjadi.

Sledila je napeta balinarska tekma naših z Ložani. Po dokaj enakovredni igri so se naši vendarle morali vdati. Verjetno je bilo temu krivo igrišče, ki ga domačini predobro poznajo. Če bi bilo to na našem igrišču...

Povratak v Kovinoplastiko je minil v odličnem razpoloženju. Prepeval nam je in nas zabaval Ložan Bobi. Tako so nam predstavili Viktorja Strleta, ki je bil odličen družabnik nam vsem, čeprav je v začetku povedal, da je najlepše biti sam v dvoje. Njegovemu petju, pa tudi izredno lepemu in močnemu glasu loškega predsednika delavskega sveta tov. Vesela, so pritegnili vsi udeleženci izleta. Pesem iz petinštirideset grl je izzvenela v en glas in kar prehitro smo prevozili starotirško cesto »strado del sole«, kot jo je poimenoval Bobi. Na kosilu, ki so nam ga priredili v Kovinoplastiki, nam je izrekel zdravico direktor ing. Tišler. V znak hvaležnosti za izredno pozornost, katere smo bili ves čas bivanja v loški dolini deležni, smo jim poklonili skromno darilo — sliko in jih povabili, naj nas tudi oni obiščejo. Čeprav smo Gorenjci in se o nas širi ne preveč laskav glas o naši širokogrudnosti, se bomo potrudili, da bi vsaj malo povrnili, kar so nam prijatelji iz Loža poklonili: lep dan, široko srce, veliko prijazenosti in tovarištvu.

Poslovili smo se od Loža. Direktor Kovinoplastike je vsakemu segel v roke, zazeleli so nam prijetno vožnjo in naročili pozdrave za vse znance iz Lesc. Nekaj njihovih tovarišev pa nas je spremljalo na Velike Bloke, kjer smo ob malici, petju in ob zvokih harmonike, ki jo je spretno raztegoval gozdar-domačina, preplešali preostali del dneva.

»Še bom šla na sindikalni izlet,« sem sklenila, ko sem se s polno prijetnih vtisov in doživetij vrnila domov.

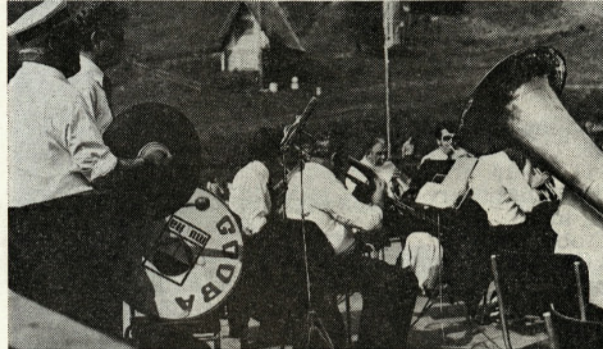
M. Brence

tovariško srečanje
KRPIN 75

za uspešno prireditev vse pohvale organizacijskemu odboru in njegovemu predsedniku ing. r e m s u .

Alkoholizem in delo

Človek preživi ob delu najmanj tretjino svojega življenja, zato je jasno, da morebitni neugodni življenjski in delovni pogoji pustijo sledi na njegovem telesnem in duševnem zdravju.

Alkoholizem kot bolezen zmanjšuje delovno sposobnost človeka najbolj v tistih letih, ko bi le-ta lahko najbolj koristil sebi in družbi. Od tod tudi vsa teža problemov, ki jih alkoholizem prinaša.

Kakšne težave pri delu se pojavljajo zaradi alkohola? Osnovna težava je nezanesljivost pri delu zaradi vpliva alkohola na človeka. Trikrat pogosteje so na primer nesreče pri delu pri tistih delavcih, ki redno uživajo alkoholne pijače, kot pri onih, ki sploh ne pijejo ali pijejo zmerno in občasno. Kronični primeri alkoholizma predstavljajo torej najpogostejši vzrok za nesreče pri delu. Dognano je, da je dve tretjini nesreč pri delu posledica čezmernega uživanja alkohola.

Druga težava se nanaša na produktivnost. Delavec, ki pije, predstavlja svoj kolektiv v veliko breme. Njegovi izostanki z dela so pogostejši, ker ga načeto zdravje in pogoste nesreče onemogočajo za delo.

Tretji problem je odnos alkoholika do delovne skupnosti med samim procesom proizvodnje. Človek, ki pije, obremenjuje delovno skupino, v kateri dela, saj se niti z delom niti z duhom ne more vključiti vanjo in tako mnogokrat del njegovega dela pade na druge. To vsekakor deluje negativno na ostale člane delovne skupnosti, razbija njihovo enotnost pri delu, škodljivo vpliva na delovni elan, znižuje kvaliteto proizvodnje in podobno.

Kako pa alkohol deluje na človekovo delovno sposobnost? Zakoreninjeno je mišljenje, da je alkohol hrana, da daje moč, da ogreje in celo, da deluje kot zdravilo, je posledica tega, ker ljudje še vedno ne poznajo dejanskega vpliva alkohola na človekov organizem, še posebno na človekov živčni sistem.

Vsa dosedanja raziskovanja so pokazala, da že najmanjše količine alkohola škodljivo delujejo na človekovo delovno sposobnost in na produktivnost dela in vse trditve v koristnem delovanju alkohola na delovno sposobnost človeka so velik nesmisel.

Delovanje alkohola na delovno sposobnost je v nekaj točkah prikazal znani francoski

zdravnik Andre Bertrand, ki se posebej ukvarja s tem vprašanjem:

— negativno delovanje alkohola na človeka samega, na njegovo družino in delovno skupino;

— negativno delovanje na delovno sposobnost alkoholika, na skupino v kateri dela in na produktivnost podjetja;

— negativno delovanje alkoholika na medsebojne odnose v delovni organizaciji,

— negativno delovanje alkoholika na okolico v kateri živi (stanuje), socialni problemi in drugo.

Koelsch, eden izmed najbolj znanih strokovnjakov higijene dela, primerja uživanje alkohola pred delom in med delom z vsipavanjem peska v najfinejše dele mehanizma kakega stroja.

Alkohol že v majhnih, »nedolžnih« količinah pred delom ali med njim izpostavlja delavca stalni nevarnosti in zmanjšuje uspeh dela. Za kakršnokoli delo so pogosto celo nevarnejše manjše količine alkohola, saj izrazito pijanega človeka sodelavci prej opazijo in ga lahko tudi pravočasno odstranijo z delovnega mesta.

NB

Denar

Denar je os, okrog katere se vrtijo ljudje.

Občudujemo talent, pogum, dobroto, velike naloge in velike preizkušnje, spoštujemo pa samo denar.

Ko je človek mlad verjame, da je denar v življenju najvažnejši. Ko se postara pa to že ve.

Denar je vendarle denar! Največji, najmočnejši in najpopolnejši gospod na svetu!

Denar je šesti čut, brez katerega ne moremo uporabljati preostalih petih.

Z denarjem si zmaj, brez denarja črv. Bolje je, da ti zavidajo, kot da te pomilujejo.

Nikogar še niso obesili s srebrniki v žepu.

Denar je moč nemoči.

Če ti denar ni služabnik, ti bo gospodar.

Moč rublja leži v kopejki, pravi ruski pogovor.

Edina resnična privlačnost denarja je v tem, da ti omogoči izogniti se čakanju, živčnosti drugim ljudem.

Denar predstavlja kup stvari

brez vrednosti ali kup stvari brez koristi, vendar predstavlja obenem tudi nekaj dragocenega, to je neodvisnost.

Denar nam pomaga prenašati uboštvu.

Da bi bil človek nepristranski, mora imeti mnogo denarja v žepu.

Brez denarja je čast samo bolezen.

Če denar resnično ne prinaša sreče, potem ga vrnite.

Pohlep po denarju je izvor vsega zla.

Denar v žepu — hudič v srcu.

Ne posojaj denarja prijatelju, ker boš ostal brez denarja ali pa izgubil prijatelja.

Denar ne more ustvariti nič, kar bi bilo vredno življenja; le pesek je, ki nas obda s puščavo.

Prekleti denar; kako plemenit bi bil lahko človek, če bi ne bilo denarja.

To ni samo za razvedrilo, ampak tudi za premislek.

Iz knjige
»Zlata pravila življenja«

PREGOVORI, IZREKI

— Če si slep za svoje slabosti, si slep tudi za vrline drugega.

— Vsak neumnež upa, da bo našel še večjega neumneža od sebe, pa se mu to navadno posreči.

— Učimo se iz napak drugih, saj nihče nima toliko časa, da bi vse napake napravil sam.

— Življenje nam ne grenijo ljudje, ki vse izvečkajo, kar vedo, ampak ljudje, ki čvekajo več, kot vedo.

— Nikar ne solimo pameti drugim. Pameten je le tisti, ki pravočasno spozna, da malo ve in da je dosti ljudje, ki vedo več kot on.

— Še tako dobro shranjena diploma počasi pobledi. Z znanjem je enako.

— Čim večji je avto, tem manjši izgleda tisti, ki v njem sedi.

— Mini krila gredo gor, dekolteji pa dol, le kaj bo takrat, ko se bosta srečala?

— Moški oprošča in pozablja, ženska samo oprošča.

— Drži se novega pota in starega prijatelja. Slabo je, če šele takrat spoznaš, da nimaš prijateljev, ko jih resnično potrebuješ.

— Kdor je samo pravičen, je tudi okruten. Kdo bi živel na zemlji, če bi vsem sodili po pravici?

— Še nikogar na svetu niso obesili z milijoni v žepu.

— Brezdelje bolj uničuje človeka kot delo. Zdi se, da človek izgubi mnogo življenjske sile, če nima nobenega cilja.

Laž

Laž je kot snežna kepa; čim dalj jo porivamo, tem večja je.

Kjer je mnogo besedi, je mnogo laži.

Največji lažnivec na svetu je: »Govori se«.

Polovica ljudi ne ve, kako druga polovica laže.

Dober del lepega govorenja vsebuje znanje, kako se laže.

Lažnivec se vedno izda z zaklinjanjem.

Lažnivec se kaznuje s tem, da se mu ne verjame niti takrat, ko govori resnico.

Nikoli ne verjemi osebi, ki o vsakomer govori dobro.

ZAHVALA

Ob smrti moje mame se sodelavcem iz vzdrževanja iskreno zahvaljujem za podarjen venec, izrečeno sožalje in vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti.

Boris Palhartinger

Program kina Radovljica

(20. 10.—14. 12. 1975)

UMAZANI BILI, ameriški barvni film, 20. 10. in 26. 10. ob 20. uri, 25. 10. ob 18. uri

DVE DEKLETI V ENI PIZAMI, ameriški barvni zabavni film, 21. 10. in 24. 10. ob 20. uri, 26. 10. ob 18. uri

NAJBOLJ NORA DIRKA, ameriški barvni zabavni film, 23. 10. in 25. 10. ob 20. uri, 26. 10. ob 16. uri

MORILEC STOLETJA, italijanski barvni zabavni film, 27. 10. in 31. 10. ob 20. uri, 2. 11. ob 16. uri

KEHIL ŠERIF ZDA, ameriški barvni vestern film, 28. 10. in 2. 11. ob 20. uri, 1. 11. ob 18. uri

MORILEC Z RILINGSTONS TRGA, angleški barvni kriminalni film, 29. 10. in 1. 11. ob 20. uri, 2. 11. ob 18. uri

SKRIVNOST, italijanski barvni film, 30. 10. ob 20. uri, 31. 10. ob 18. uri

V ZMAJEVEM GNEZDU, ameriški barvni pustolovski film, 3. 11. in 6. 11. ob 20. uri, 9. 11. ob 18. uri

SMRT KOMISARJA POLICIJE, italijanski barvni kriminalni film, 4. 11. in 8. 11. ob 20. uri, 9. 11. ob 16. uri

GUSTAV MAHLER, ameriški barvni film, 5. 11. in 9. 11. ob 20. uri, 8. 11. ob 18. uri

ZAKAJ TE OČKA PUŠČA SAMO, ameriški barvni zabavni film, 7. 11. ob 20. uri

ZADNJE ZATOČIŠČE, ameriški barvni kriminalni film, 10. 11., 13. 11. in 16. 11. ob 20. uri

SKRIVNOST PARIŠKEGA PODZEMLJA, francoski barvni zabavni film, 11. 11. in 15. 11. ob 20. uri, 16. 11. ob 18. uri

BILI DVA KLOBUKA, ameriški barvni film, 12. 11. ob 20. uri, 15. 11. ob 18. uri, 16. 11. ob 16. uri

OBRACUN MAFIJE, italijanski barvni kriminalni film, 17. 11. in 20. 11. ob 20. uri, 23. 11. ob 18. uri

ROPARJI VLAKA, amer. barvni vestern film, 18. 11. in 22. 11. ob 20. uri, 23. 11. ob 16. uri

SMRT V RIMU, italijanski barvni film, 19. 11. in 23. 11. ob 20. uri, 22. 11. ob 18. uri

SAKAL, francoski barvni film, 21. 11. ob 20. uri

TRADER HORN, ameriški barvni pustolovski film, 24. 11. in 30. 11. ob 20. uri, 29. 11. ob 16. uri

TOPOVI NAVARONA, ameriški vojni film, 25. 11. ob 20. uri, 29. 11. ob 18. uri, 30. 11. ob 16. uri

DŽEMS BOND 007 ŽIVI ALI PUŠTI UMRETI, ameriški barvni film, 26. 11. in 29. 11. ob 20. uri, 30. 11. ob 18. uri

STANIO IN OLIO BISERA SMEHA, ameriški zabavni film, 27. 11. ob 20. uri, 30. 11. ob 10. uri

CUDOVITI PRAH, slov. barvni film, 28. 11. ob 18. in 20. uri

KLJUČ ZA VSAKO KLJUČAVNICO, švedski barvni zabavni film, 1. 12. in 4. 12. ob 20. uri, 7. 12. ob 18. uri

PAZI, DA NE BO GNEČE, italijanski barvni film, 2. 12. ob 20. uri, 6. 12. ob 18. uri, 7. 12. ob 16. uri

LJUBEZEN JE LE BESEDA, nemški barvni film, 3. 12., 6. 12. in 7. 12. ob 20. uri

BOKAČO, italijanski barvni film, 5. 12. ob 20. uri

ZLOMLJENA PUŠČICA, ameriški barvni film, 8. 12. in 10. 12. ob 20. uri, 14. 12. ob 16. uri

GOSPODAR ŽIVLJENJA IN SMRTI, ameriški barvni film, 9. 12., 11. 12. in 13. 12. ob 20. uri, 14. 12. ob 18. uri

BEG, francoski barvni film, 12. 12. ob 20. uri

ZAHVALE

Ob tragični izgubi dragega moža DEBELAK SILVESTRA se iskreno zahvaljujem vaši godbi za odigrane žalostinke na pogrebem obredu.

Še enkrat hvala!

Angela Debelak

Ob prerani smrti dragega očeta ROGAČ JOŽA se zahvaljujem sodelavcem vijakarne za izrečeno sožalje, venec in cvetje. Hvala vsem tistim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Francka Kragič z družino

Ob smrti drage mame NEŽE TALER se osnovni sindikalni organizaciji vijakarne zahvaljujem za denarno pomoč in izrečeno sožalje.

Tončka Taler s hčerko

Vsem sodelavkam in sodelavcem vijakarne se najlepše zahvaljujem za darilo ob jubileju.

Francka Vilfan

Zahvaljujemo se Osnovni sindikalni organizaciji strokovne službe za denarno pomoč, ki je najini hčerki Brigiti omogočila prijetno in koristno letovanje na morju.

Čimžar Tončka in Janko

Ob smrti moje žene HERBERLE LOJZKE se najlepše zahvaljujem članom TOZD verigarna za darovani venec in denarno pomoč.

Rudi Heberle

Nekaj časa primernih (ne) misli

Pravijo, da več glav več ve. Res je; vendar ne v primeru, ko so vse te glave na istem vratu.

Veliko (ne)umetnikov misli, da so mali bogovi, zato najprej sebi naredijo brade; pri večini je to tudi vse, kar zmorejo.

Pravijo, da eden ni nobeden; vendar bi bilo precej čudno, če pred stotico ne bi bilo enice.

Nekateri ljudje tudi v spanju govorijo, zato ne občudujte tistih, ki vas na sestankih osrečujejo z dolgimi govori.

Na vodilnih mestih je v navadi reelekcija, včasih bi pa bila potrebna tudi selekcija.

Pravijo, da je neki samski občinski funkcionar (pa ne v naši občini) odstopil trosobno stanovanje nekemu delavcu z veliko družino, sam pa se je preselil v garsonjero — najemnine se bodo podražile.

NAGRADNA KRIŽANKA

DOTOK

VSE V REDU

ROMSKA 5

TEHNIČNA PRIPRAVA DELA		TAJNIK SINDIKATA HELIJ		
VAS PRI NOVEM MESTU				18. ČRKA ABECEDÉ PLATINA
PEVKA ELDA			PLANINŠEK PETER BLIŽNJI STANDVALEC	
OČE		ENAK		
KOJAŠKI OKOP		GORICA		DUŠIK MESTO V ROMUNJI
10., 12. IN 3. ČRKA ABECEDÉ		STROJ V OTV TVRDIČ		
ŠUMNIK	ERBIJ TOMASOV AVTO		ČASOVNO OBDOBJE /MNOŽ./	
OKREPČ. PIJAČA			HAMERŠELD AMPER	
ZNAMKA ITAL. KAMIONOV	TANTAL VOLILNA DOBA		DELAVSKA UNIVERZA OSMIT /KEM. PRV./	
TEKAČ VĀŽIČ			KISIK KOVINARSKI POKLIC	
SOGLASNIK	AVSTRIJA NOGOM. BRANIČ	SREDIŠČE VRTENJA ŠTEVNIK		JOD POZELENJE
ZARILNA PEČ V OTV			ZĀČ. ČRKA DEL V VII. VRSTA GOBE	
LEPA ZUNANJOST				ŽENSKO IME
LUKA V IZRAELU		VRSTA VOZA ANTI TUB. DISPANZER		
AVTOMOB. OZNAKA NORVEŠKE	FORMOZA ARABSKI ZREDEC			
JUGOSL. ARMADA		KOLEK		
ZĀČ. UPOK. DELAVCA IZ VIJAČNE		ŽICA /UDOMAČ. IZRAZ /		SESTAVIL N. BULUT

Reševalcem križanke so namenjene tri denarne nagrade: 50, 30 in 20 din.

REŠITVE ODDAJTE
UREDNIŠTVU DO
30. OKTOBRA 1975

Za križanko objavljeno v prejšnji številki našega glasi-

la smo dobili 40 rešitev. Z žrebom so bile določene nagrade, in sicer: prvo nagrado 50 dinarjev dobi Čemažar Marjan — verigarna, drugo 30 din Meglič Ivanka — finančni sektor in tretjo 20 din Kragič Francka — vijakarne. Nagrade bodo izplačane na blagajni podjetja.

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Tovarne verig Lesce. Ureja uredniški odbor: Niko Bulut — urednik, Jože Ješe — odgovorni urednik in Franc Čop, dipl. psiholog — član. Fotografiska oprema: Miha Polda.

Naklada: 1.400 izvodov. Tisk: Tiskarna Ljubljana. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, prosto plačila prometnega davka.